ΥΔΡΑΥΛΙΚΗ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΑΓΩΓΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δύο βασικές κατηγορίες αγωγών

Ανοιχτοί αγωγοί:

- Το νερό ρέει με ελεύθερη επιφάνεια (ατμοσφαιρική πίεση)
- Η κίνηση του νερού οφείλεται στη βαρύτητα

Κλειστοί αγωγοί:

- Δεν υπάρχει κάποια επιφάνεια σταθερής πίεσης
- Η κίνηση του νερού οφείλεται σε διαφορές πίεσης

Ανοιχτοί αγωγοί → Τεχνητοί: απλή γεωμετρική διατομή

Ανοιχτοί αγωγοί → Φυσικοί: ακανόνιστη διατομή, χαλαρότητα πυθμένα και πρανών, μεταβλητότητα διατομής στο χρόνο (φυσικά υδατορρεύματα)

Μελέτη τεχνητών ανοικτών αγωγών: Βέλτιστος σχεδιασμός από τεχνική και οικονομική άποψη

Μελέτη φυσικών υδατορρευμάτων: Σχεδιασμός επεμβάσεων ώστε να προλαμβάνονται φυσικές καταστροφές από τις πλημμύρες και τη διάβρωση-απόθεση φερτών υλών

Αγωγοί ανοιχτής διατομής

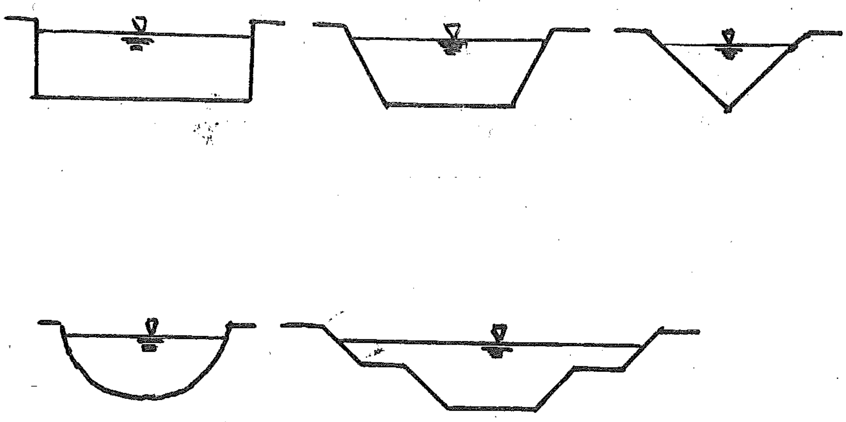

Αγωγοί κλειστής διατομής

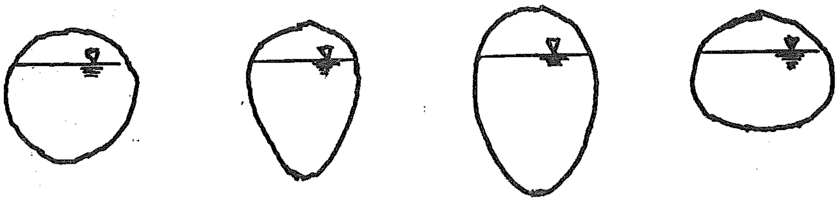

Συντελεστής διόρθωσης κινητικής ενέργειας (α)

- Η χρήση της μέσης ταχύτητας καταλήγει στον υπολογισμό κινητικής ενέργειας χαμηλότερης από την πραγματική.

  Γι' αυτό, για τον καθορισμό της πραγματικής κινητικής ενέργειας, ιδίως σε αγωγούς ακανόνιστης διατομής, πρέπει να εφαρμοστεί ο συντελεστής διόρθωσης α.

- $\alpha \dfrac{v^2}{2g}$: πραγματικό ύψος κινητικής ενέργειας (κινητική ενέργεια ανά μονάδα βάρους του ρευστού)

  v : μέση ταχύτητα σε μια διατομή

  α : συντελεστής Coriolis

- Κινητική ενέργεια ανά μονάδα χρόνου (για μια στοιχειώδη επιφάνεια dA)

$$dE_K = \frac{1}{2} m u^2 \frac{1}{t} = \frac{1}{2} \rho V u^2 \frac{1}{t} = \frac{1}{2} \rho Q u^2 = \frac{1}{2} \rho u \, dA \, u^2 = \frac{1}{2} \rho u^3 dA$$

$$dE_K = \frac{1}{2} \rho u^3 dA \Rightarrow E_K = \frac{1}{2} \rho \int_A u^3 dA$$

$$E_K = \alpha \frac{1}{2} \rho v^3 A$$

v: μέση ταχύτητα ροής   V: όγκος νερού

$$\frac{1}{2} \rho \int_A u^3 dA = \alpha \frac{1}{2} \rho v^3 A \Rightarrow \boxed{\alpha = \frac{\int_A u^3 dA}{v^3 A} = \frac{\Sigma u^3 \Delta A}{v^3 A}}$$

- Ανομοιομορφία στην οριζόντια κατανομή της ταχύτητας
- Ανομοιομορφία στην κατακόρυφη κατανομή της ταχύτητας

Συντελεστής διόρθωσης ορμής (β)

- Αναγκαία διόρθωση λόγω ανομοιόμορφης κατανομής της ταχύτητας σε μια διατομή
- Συντελεστής Boussinesq
- Ποσότητα κίνησης (ορμή) ανά μονάδα χρόνου μέσω μιας στοιχειώδους διατομής dA:

$$dJ = \rho u^2 dA$$

- Για ολόκληρη τη διατομή: $J = \rho \int_A u^2 dA$
- Επίσης $J = \beta \rho v^2 A$ (v: μέση ταχύτητα)
- $\rho \int_A u^2 dA = \beta \rho v^2 A \Rightarrow \boxed{\beta = \dfrac{\int_A u^2 dA}{v^2 A}}$

Ενδεικτικές τιμές των συντελεστών α και β

Είδος διατομής	α	β
γεωμετρικού σχήματος	1.10-1.20	1.03-1.07
φυσική	1.15-1.50	1.05-1.17
ακανόνιστη	1.50-2.00	1.17-1.33

Παράλληλη ροή σε κεκλιμένο αγωγό

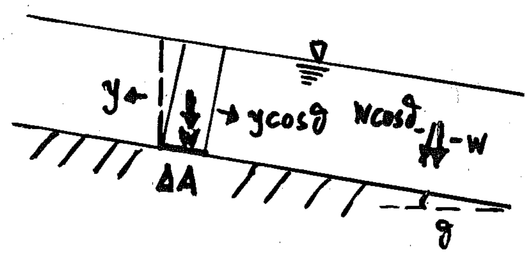

w: κατακόρυφη δύναμη βάρους

- Όγκος νερού: $\Delta A \cdot y\cos\vartheta$
- Βάρος νερού: $w = \rho g \cdot \Delta A \cdot y\cos\vartheta$
- Συνιστώσα του βάρους κάθετη προς τον πυθμένα:

$$w\cos\vartheta = (\rho g \cdot \Delta A \cdot y\cos\vartheta)\cos\vartheta$$

- Πίεση στον πυθμένα (επιφάνεια ΔA) λόγω του υπερκείμενου βάρους νερού:

$$p = \frac{(\rho g \cdot \Delta A \cdot y\cos\vartheta)\cos\vartheta}{\Delta A} = \rho g y\cos^2\vartheta \qquad \boxed{p = \rho g y\cos^2\vartheta}$$

- Όταν ϑ μικρή $\Rightarrow \cos\vartheta \simeq 1.0 \Rightarrow \boxed{p = \rho g y}$

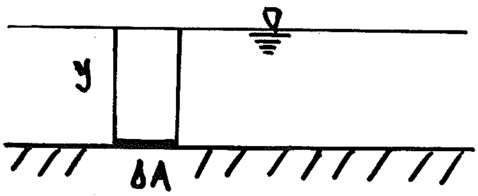

Όγκος νερού: $\Delta A \cdot y$
Βάρος νερού: $\rho g \cdot \Delta A \cdot y$
Πίεση στον πυθμένα (επιφάνεια ΔA) λόγω του υπερκείμενου βάρους νερού:

$$p = \frac{\rho g \cdot \Delta A \cdot y}{\Delta A} = \rho g y \qquad \boxed{p = \rho g y}$$

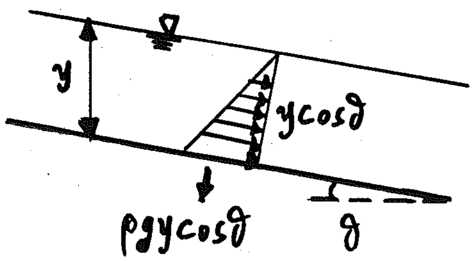

Καμπυλόγραμμη ροή

Κοίλος αγωγός

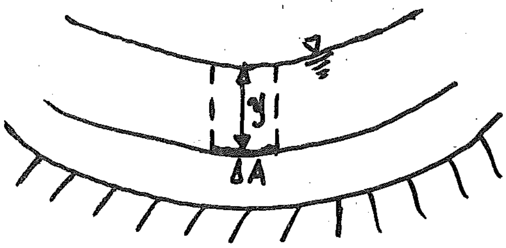

$$p = \rho g y \left(1 + \frac{v^2}{r g}\right)$$

v: μέση ταχύτητα ροής

r: ακτίνα καμπυλότητας

Κυρτός αγωγός

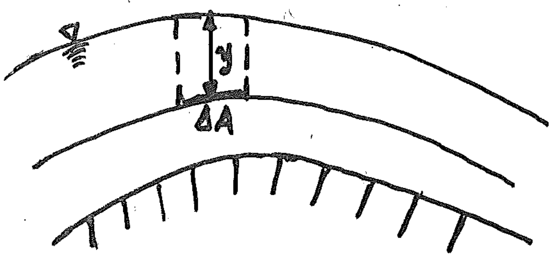

$$p = \rho g y \left(1 - \frac{v^2}{r g}\right)$$

2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΞΙΣΩΣΕΙΣ ΡΟΗΣ ΣΕ ΑΝΟΙΚΤΟΥΣ ΑΓΩΓΟΥΣ

Μονοδιάστατη ασταθής ροή σ' ένα φυσικό αγωγό

Παραδοχές

α) Νερό ασυμπίεστο

β) Μέση ταχύτητα ροής: Q/A

γ) Κλίση πυθμένα και καμπυλότητα ελεύθερης επιφάνειας:
αρκετά μικρές $\Rightarrow$
Σε κάθε διατομή: υδροστατική κατανομή των πιέσεων

δ) Απώλειες ενέργειας κατά την κίνηση του νερού:
λόγω τριβών στον πυθμένα και στα τοιχώματα του αγωγού

- Υπολογίζονται από ημιεμπειρικές εκφράσεις για ομοιόμορφες συνθήκες ροής

ε) Δεν υπάρχουν απώλειες εξάτμισης

ζ) Καμία ασυνέχεια ή απότομη μεταβολή της ροής στο χρόνο ή στο χώρο

Εξίσωση συνέχειας

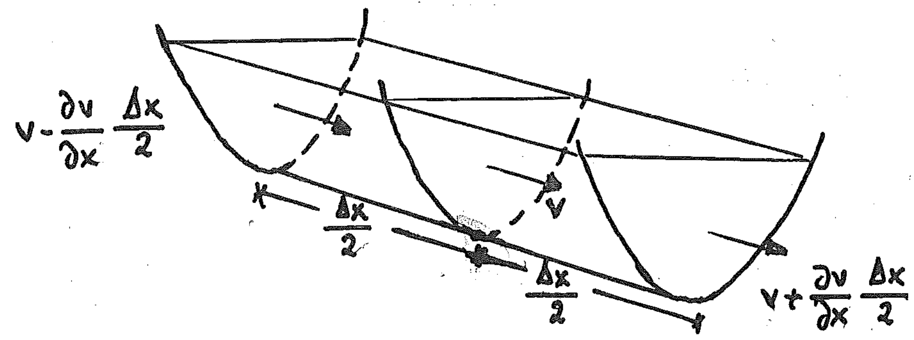

- Εισερχόμενη μάζα νερού ανά μονάδα χρόνου:

$$\rho\left(v-\frac{\partial v}{\partial x}\frac{\Delta x}{2}\right)\left(A-\frac{\partial A}{\partial x}\frac{\Delta x}{2}\right)$$

$$\left(\rho v A=\rho Q=\rho\frac{V}{t}=\frac{m}{t}\right)$$

- Εξερχόμενη μάζα νερού ανά μονάδα χρόνου:

$$\rho\left(v+\frac{\partial v}{\partial x}\frac{\Delta x}{2}\right)\left(A+\frac{\partial A}{\partial x}\frac{\Delta x}{2}\right)$$

- Πλευρική εισροή: $\rho q_\ell \Delta x$ $\quad\left(\rho\frac{L^2}{T}L=\rho\frac{L^3}{T}=\rho Q\right)$

  q_ℓ: πλευρική εισροή ανά μονάδα μήκους του αγωγού

- Αποθήκευση στον ίδιο χρόνο: $\rho\frac{\partial A}{\partial t}\Delta x$ $\quad\left(\rho\frac{L^3}{T}=\rho Q\right)$

- Ισοζύγιο μάζας:

$$\rho\left(v-\frac{\partial v}{\partial x}\frac{\Delta x}{2}\right)\left(A-\frac{\partial A}{\partial x}\frac{\Delta x}{2}\right)-\rho\left(v+\frac{\partial v}{\partial x}\frac{\Delta x}{2}\right)\left(A+\frac{\partial A}{\partial x}\frac{\Delta x}{2}\right)+\rho q_{\ell}\Delta x =$$

$$=\rho\frac{\partial A}{\partial t}\Delta x$$

$$\frac{\partial A}{\partial t}+A\frac{\partial v}{\partial x}+v\frac{\partial A}{\partial x}=q_{\ell}$$

$$\boxed{\frac{\partial A}{\partial t}+\frac{\partial Q}{\partial x}=q_{\ell}}$$

Εξίσωση ορμής

Αρχή διατήρησης της ορμής: Η μεταβολή της ορμής ανά μονάδα χρόνου σε μια στοιχειώδη μάζα ισούται με τη συνισταμένη των εξωτερικών δυνάμεων που ενεργούν στη μάζα αυτή

$$\frac{d(mu)_x}{dt} = \Sigma \vec{F}_x$$

- Ανά μονάδα χρόνου εισερχόμενη ποσότητα κίνησης:

$$\rho \frac{Q^2}{A} - \frac{\partial(\rho Q^2/A)}{\partial x} \frac{\Delta x}{2} \quad \Rightarrow \text{πρόσημο } \ominus$$

$$\left(\rho Q u = \rho Q \frac{Q}{A} = \frac{\rho Q^2}{A}\right)$$

- Ανά μονάδα χρόνου εξερχόμενη ποσότητα κίνησης:

$$\rho \frac{Q^2}{A} + \frac{\partial(\rho Q^2/A)}{\partial x} \frac{\Delta x}{2} \quad \Rightarrow \text{πρόσημο } \oplus$$

- Ποσότητα κίνησης ανά μονάδα χρόνου της πλευρικά εισερχόμενης μάζας:

$$\rho q_\ell \Delta x \, v_\ell \quad \Rightarrow \text{πρόσημο } \ominus$$

v_ℓ : συνιστώσα της ταχύτητας εισροής κατά τη διεύθυνση της ροής

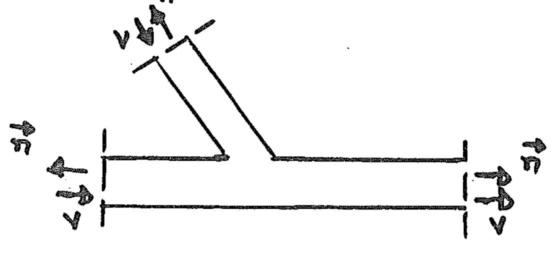

- Μεταβολή ως προς το χρόνο της ποσότητας κίνησης της αρχικής μάζας $(m = \rho V = \rho A \Delta x)$

$$\frac{\partial}{\partial t}(\rho \cdot A \cdot \Delta x \cdot v) = \frac{\partial}{\partial t}(\rho Q \Delta x)$$ $\Rightarrow$ πρόσημο ⊕
(μεσαία διατομή σχήματος)

$$\Sigma \vec{F}_x = F_1 \text{ (βάρους)} + F_2 \text{ (πιέσεων)} + F_3 \text{ (τριβών)}$$

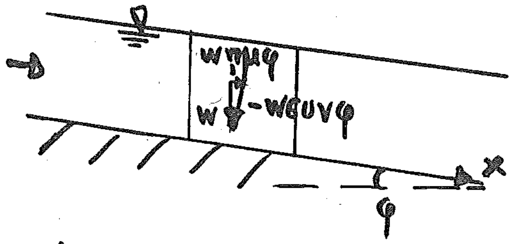

$w = \rho g \cdot A \cdot \Delta x$

$$F_1 = \rho g \cdot A \cdot \Delta x \cdot \eta\mu\varphi \simeq \rho g \cdot A \cdot \Delta x \cdot \varepsilon\varphi\varphi = \rho g \cdot A \cdot \Delta x \cdot S_o$$

$$F_3 = f(\rho g \cdot A \cdot \Delta x \cdot \sigma\upsilon\nu\varphi) \simeq f(\rho g \cdot A \cdot \Delta x) = S_f(\rho g \cdot A \cdot \Delta x)$$ $\Rightarrow$ πρόσημο ⊖

f: συντελεστής τριβής

$$F_2 = \frac{\partial}{\partial x}(\rho g \cdot A \cdot \bar{y})\,\Delta x$$ $\Rightarrow$ πρόσημο ⊖ $\Rightarrow$ αυξανομένου του x μειώνεται η $(\rho g \cdot A \cdot \bar{y})$

$(\rho g \cdot A \cdot \bar{y})$: συνολική υδροστατική δύναμη σε τυχούσα διατομή

$\bar{y}$: απόσταση κέντρου βάρους της διατομής από την ελεύθερη επιφάνεια

Εξίσωση ορμής

$$-\rho\frac{Q^2}{A}+\frac{\partial(\rho Q^2/A)}{\partial x}\frac{\Delta x}{2}+\rho\frac{Q^2}{A}+\frac{\partial(\rho Q^2/A)}{\partial x}\frac{\Delta x}{2}-\rho q_\ell\cdot\Delta x\cdot v_\ell+\frac{\partial}{\partial t}(\rho Q\Delta x)=$$

$$=\rho g\cdot A\cdot\Delta x\cdot S_o-(\rho g\cdot A\cdot\Delta x)S_f-\frac{\partial}{\partial x}(\rho g\cdot A\cdot\bar{y})\Delta x$$

- Διαιρούμε και τα δύο μέλη της εξίσωσης με $\rho\Delta x$

$$\frac{\partial Q}{\partial t}+\frac{\partial(Q^2/A)}{\partial x}-q_\ell v_\ell=gA(S_o-S_f)-\frac{\partial}{\partial x}(gA\bar{y})$$

$$\boxed{\frac{\partial Q}{\partial t}+\frac{\partial}{\partial x}\left(\frac{Q^2}{A}+gA\bar{y}\right)=gA(S_o-S_f)+q_\ell v_\ell}$$

Ασταθής ροή σε αγωγό μεταβλητής διατομής

$$\frac{\partial A}{\partial t} + \frac{\partial Q}{\partial x} = q_\ell$$ Εξίσωση συνέχειας

$$\frac{\partial Q}{\partial t} + \frac{\partial}{\partial x}\left(\frac{Q^2}{A} + gA\bar{y}\right) = gA(S_0 - S_f) + q_\ell v_\ell$$ Εξίσωση ορμής

- Συντηρητική μορφή εξισώσεων ή μορφή συντηρητικού νόμου

- Μητρωική μορφή εξισώσεων: $\frac{\partial W}{\partial t} + \frac{\partial F}{\partial x} = D$

$$W = \begin{vmatrix} A \\ Q \end{vmatrix}$$

$$F = \begin{vmatrix} Q \\ \frac{Q^2}{A} + gA\bar{y} \end{vmatrix}$$

$$D = \begin{vmatrix} q_\ell \\ gA(S_0 - S_f) + q_\ell v_\ell \end{vmatrix}$$

- Σύστημα διαφορικών εξισώσεων υπερβολικού τύπου

Μετασχηματισμός των εξισώσεων συνέχειας και ορμής

Εξίσωση συνέχειας

$$\frac{\partial A}{\partial t}+\frac{\partial Q}{\partial x}=q_\ell \qquad \text{(συντηρητική μορφή)}$$

$$\frac{\partial A}{\partial t}=\frac{\partial A}{\partial y}\frac{\partial y}{\partial t}=B\frac{\partial y}{\partial t}$$

y: βάθος ροής B: επιφανειακό πλάτος

$$\frac{\partial Q}{\partial x}=\frac{\partial (vA)}{\partial x}=v\frac{\partial A}{\partial x}+A\frac{\partial v}{\partial x}=v\left[\frac{\partial A}{\partial y}\frac{\partial y}{\partial x}+\left(\frac{\partial A}{\partial x}\right)_y\right]+A\frac{\partial v}{\partial x}=$$

$$=vB\frac{\partial y}{\partial x}+v\left(\frac{\partial A}{\partial x}\right)_y+A\frac{\partial v}{\partial x}$$

$$\boxed{B\frac{\partial y}{\partial t}+A\frac{\partial v}{\partial x}+vB\frac{\partial y}{\partial x}+v\left(\frac{\partial A}{\partial x}\right)_y=q_\ell}$$

St. Venant

$$\boxed{\frac{\partial y}{\partial t}+y\frac{\partial v}{\partial x}+v\frac{\partial y}{\partial x}=0}$$

χωρίς πλευρική εισροή ($q_\ell=0$)

Εξίσωση ορμής

$$\frac{\partial Q}{\partial t}+\frac{\partial}{\partial x}\left(\frac{Q^2}{A}+gA\bar{y}\right)=gA(S_o-S_f)+q_\ell v_\ell \qquad \text{(συντηρητική μορφή)}$$

$$\frac{\partial}{\partial x}(gA\bar{y})=gA\frac{\partial y}{\partial x}$$

$$\frac{\partial Q}{\partial t}=\frac{\partial (vA)}{\partial t}=v\frac{\partial A}{\partial t}+A\frac{\partial v}{\partial t}$$

$$\frac{\partial}{\partial x}\left(\frac{Q^2}{A}\right)=\frac{\partial}{\partial x}(v^2A)=\frac{\partial}{\partial x}(vA\cdot v)=vA\frac{\partial v}{\partial x}+v\frac{\partial (vA)}{\partial x}=$$

$$=vA\frac{\partial v}{\partial x}+v\frac{\partial Q}{\partial x}\simeq vA\frac{\partial v}{\partial x}$$

$$v\frac{\partial A}{\partial t} + A\frac{\partial v}{\partial t} + vA\frac{\partial v}{\partial x} + gA\frac{\partial y}{\partial x} = gA(S_0 - S_f) + q_l v_l$$

$$vq_l + A\frac{\partial v}{\partial t} + vA\frac{\partial v}{\partial x} + gA\frac{\partial y}{\partial x} = gA(S_0 - S_f) + q_l v_l$$

$$A\frac{\partial v}{\partial t} + vA\frac{\partial v}{\partial x} + gA\frac{\partial y}{\partial x} = gA(S_0 - S_f) - q_l(v - v_l)$$

$$\boxed{\frac{\partial v}{\partial t} + v\frac{\partial v}{\partial x} + g\frac{\partial y}{\partial x} = g(S_0 - S_f) - \frac{q_l}{A}(v - v_l)}$$ St. Venant

$$\boxed{\frac{\partial v}{\partial t} + v\frac{\partial v}{\partial x} + g\frac{\partial y}{\partial x} = g(S_0 - S_f)}$$ χωρίς πλευρική εισροή ($q_l = 0$)

$$S_f = S_0 - \frac{\partial y}{\partial x} - \frac{v}{g}\frac{\partial v}{\partial x} - \frac{1}{g}\frac{\partial v}{\partial t}$$ ⇒ <u>ασταθής ροή</u>

$$S_f = S_0 - \frac{\partial y}{\partial x} - \frac{v}{g}\frac{\partial v}{\partial x}$$ ⇒ <u>σταθερή ροή</u>

Είδη ροής

- σταθερή
  - ομοιόμορφη
  - ανομοιόμορφη
    - βαθμιαία μεταβαλλόμενη
    - απότομα μεταβαλλόμενη
- ασταθής
  - ομοιόμορφη (σπάνια)
  - ανομοιόμορφη
    - βαθμιαία μεταβαλλόμενη
    - απότομα μεταβαλλόμενη

Ολική ενέργεια

$$S_f = S_o - \frac{\partial y}{\partial x} - \frac{v}{g}\frac{\partial v}{\partial x}$$ ⇒ Εξίσωση ορμής για σταθερή ροή

$$S_o = -\frac{\partial z}{\partial x}$$ z: απόσταση του πυθμένα από οριζόντιο επίπεδο αναφοράς

$S_f = 0$ ⇒ για ροή χωρίς τριβές

$$0 = -\frac{\partial z}{\partial x} - \frac{\partial y}{\partial x} - \frac{v}{g}\frac{\partial v}{\partial x} \Rightarrow 0 = \frac{\partial}{\partial x}\left(z + y + \frac{v^2}{2g}\right)$$

$p = \gamma y$ (υδροστατική κατανομή των πιέσεων)

$$\frac{\partial}{\partial x}\left(z + \frac{p}{\gamma} + \frac{v^2}{2g}\right) = 0$$

$$\boxed{z + \frac{p}{\gamma} + \frac{v^2}{2g} = H = \text{σταθ.}}$$ ⇒ Εξίσωση Bernoulli

H: ολική ενέργεια ή ολικό φορτίο

(ενέργεια ανά μονάδα βάρους του υγρού σε μια διατομή ή σ' ένα σημείο)

$$\frac{\partial}{\partial x}\left(z + \frac{p}{\gamma} + \frac{v^2}{2g}\right) = \frac{\partial}{\partial x}\left(z + y + \frac{v^2}{2g}\right) = \frac{\partial H}{\partial x} = -S_f$$

(σταθερή ανομοιόμορφη ροή)

Ειδική ενέργεια

- Ενέργεια ανά μονάδα βάρους του υγρού, σε μια διατομή, με επίπεδο αναφοράς τον πυθμένα του αγωγού $(z=0)$

$$E = y + \frac{v^2}{2g} = y + \frac{Q^2}{2gA^2}$$

$$\frac{\partial}{\partial x}\left(z + y + \frac{v^2}{2g}\right) = -S_f = \frac{\partial H}{\partial x}$$

$$\frac{\partial}{\partial x}(z+E) = -S_f \Rightarrow \frac{dE}{dx} + \frac{\partial z}{\partial x} = -S_f \Rightarrow \frac{dE}{dx} - S_0 = -S_f \Rightarrow$$

$$\boxed{\frac{dE}{dx} = S_0 - S_f} \Rightarrow$$ Όταν $E =$ σταθ., τότε $S_0 = S_f \Rightarrow$ ομοιόμορφη ροή

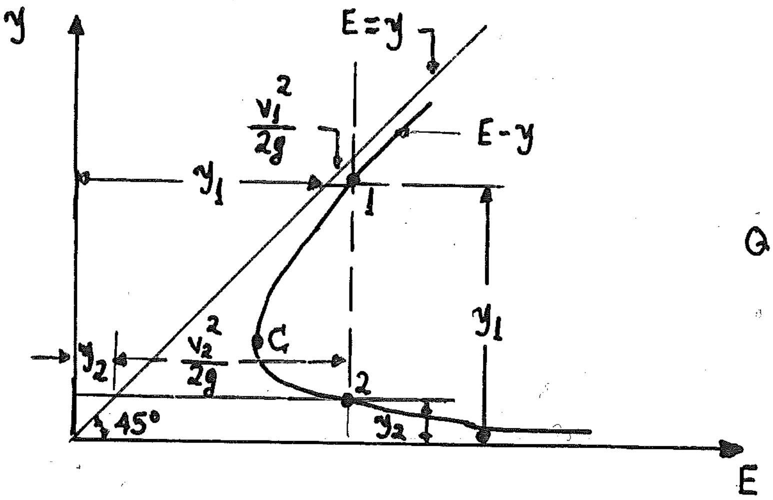

$Q =$ σταθ.

Για $y \to 0$, $E \to \infty$, για $y \to \infty$, $E \to y \to \infty$

$E \to \min$, για $y = y_c$ (κρίσιμο βάθος)

$$\frac{dE}{dy} = 0 \Rightarrow 1 - \frac{Q^2 B}{gA^3} = 0 \Rightarrow \boxed{\frac{Q^2 B}{gA^3} = 1 \quad \text{για } y = y_c}$$

$(dA/dy = B)$

- συζυγή βάθη ροής
- υποκρίσιμη, υπερκρίσιμη, κρίσιμη ροή

$$\frac{Q^2 B}{g A^3} = Fr^2 \Rightarrow \text{αριθμός Froude } (Fr)$$

$Fr < 1 \Rightarrow$ υποκρίσιμη ροή

$Fr > 1 \Rightarrow$ υπερκρίσιμη ροή

$Fr = 1 \Rightarrow$ κρίσιμη ροή

$$\frac{Q^2 B}{g A^3} = 1 \quad \text{για } y = y_c \Rightarrow Q^2 = \frac{g A^3}{B} \Rightarrow Q = \sqrt{\frac{g A^3}{B}} \Rightarrow Q = \sqrt{g}\, A \sqrt{\frac{A}{B}}$$

$$\boxed{f_c = A\sqrt{\frac{A}{B}} \ : \text{ συνάρτηση κρίσιμης ροής}}$$

$$\frac{Q^2 B}{g A^3} = 1 \qquad Q = vA = \frac{1}{n} R^{2/3} S_o^{1/2} A \qquad \text{(Manning)}$$

$$S_c = \frac{n^2 g}{\left(\frac{B R^{4/3}}{A}\right)_{y=y_c}} \qquad S_c : \text{κρίσιμη κλίση}$$

$$\boxed{f_t = \frac{B R^{4/3}}{A} \ : \text{ συνάρτηση μεταβατικής ροής}}$$

y_n: κανονικό βάθος (ομοιόμορφη και σταθερή ροή)

- Όταν $y_n = y_c$, τότε η κλίση του αγωγού λέγεται κρίσιμη κλίση και το αντίστοιχο βάθος ροής μεταβατικό βάθος.

$S_0 < S_c \Rightarrow y_n > y_c \Rightarrow$ ήπια κλίση

$S_0 = S_c \Rightarrow y_n = y_c \Rightarrow$ κρίσιμη κλίση

$S_0 > S_c \Rightarrow y_n < y_c \Rightarrow$ απότομη κλίση

Ορθογωνικοί αγωγοί

$$E = y + \frac{Q^2}{2gA^2} \qquad A = By \qquad \boxed{E = y + \frac{q^2}{2gy^2}} \qquad q = Q/B$$

$$\frac{Q^2 B}{gA^3} = 1 \qquad Q = qB \qquad A = By \qquad \boxed{y_c = \sqrt[3]{q^2/g}}$$

$$E = y_c + \frac{g y_c^3}{2g y_c^2} = y_c + \frac{y_c}{2} = \frac{3}{2} y_c \qquad \boxed{y_c = \frac{2}{3} E_c}$$

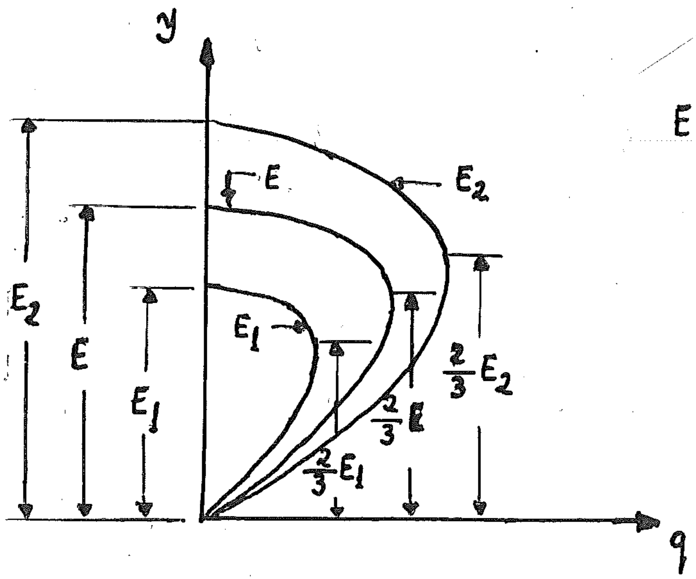

E = σταθ.

Ειδική δύναμη

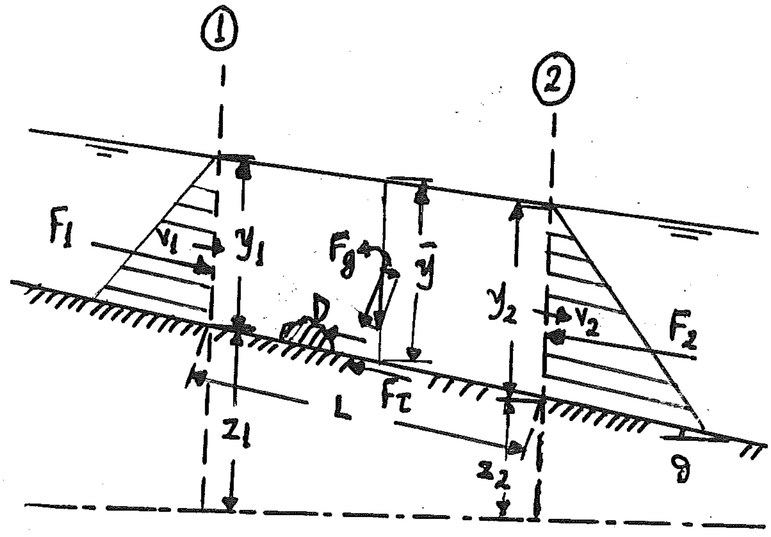

Εξίσωση διατήρησης της ορμής: $-F_\tau + F_1 - F_2 - D + F_g = \rho Q(v_2 - v_1)$

F_τ: δύναμη τριβών στα τοιχώματα του αγωγού

F_1: υδροστατική δύναμη στη διατομή 1 $\quad F_1 = \rho g \bar{y}_1 A_1$

F_2: υδροστατική δύναμη στη διατομή 2 $\quad F_2 = \rho g \bar{y}_2 A_2$

F_g: συνιστώσα του βάρους κατά τη διεύθυνση της ροής

D: αντίσταση (αντίδραση) του εμποδίου

$$\frac{-F_\tau + F_g - D}{\rho g} = \left(\frac{Q^2}{g A_2} + A_2 \bar{y}_2\right) - \left(\frac{Q^2}{g A_1} + A_1 \bar{y}_1\right) = M_2 - M_1$$

$$\boxed{M = \frac{Q^2}{gA} + A\bar{y}}$$

M: ειδική δύναμη $\left[\frac{\text{δύναμη}}{\text{ειδ. βάρος}}\right]$ ή $[L^3]$

- Όταν δεν υπάρχει εμπόδιο στη ροή, η κλίση του πυθμένα είναι μηδενική και η δύναμη τριβών στα τοιχώματα του αγωγού αμελητέα, τότε $M_2 = M_1$

Συσχέτιση ειδικής ενέργειας - ειδικής δύναμης στο υδραυλικό άλμα

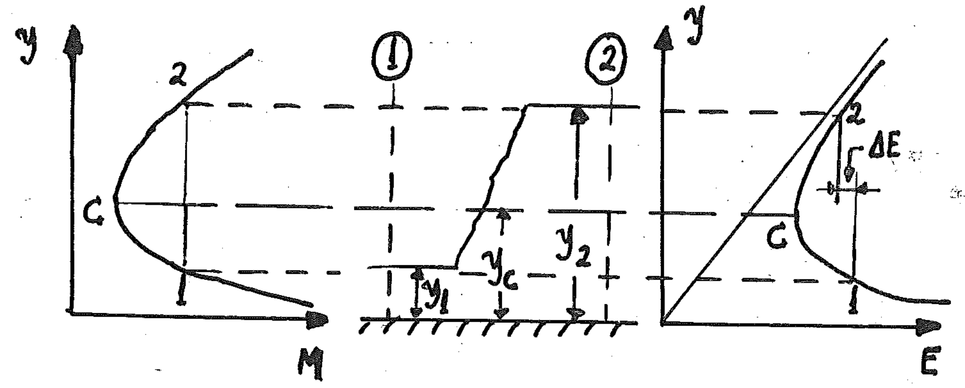

3. ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΗ ΡΟΗ

- Κινούσα δύναμη: συνιστώσα της βαρύτητας κατά τη διεύθυνση του άξονα του αγωγού
- Αντίθετες δυνάμεις: τριβές στον πυθμένα και στην ελεύθερη επιφάνεια του νερού με τον αέρα
- Όταν ο αγωγός είναι πρισματικός και αρκούντως μεγάλου μήκους και η παροχή είναι σταθερή, τότε η κινούσα δύναμη εξισορροπείται από τις αντιστάσεις και δεν υπάρχει επιτάχυνση σε καμιά διατομή του αγωγού.
- Τα υδραυλικά στοιχεία της ροής (βάθος και μέση ταχύτητα) παραμένουν σταθερά κατά μήκος του αγωγού $\Rightarrow$ ομοιόμορφη ροή, κανονικό βάθος ροής

Εξισώσεις για την ταχύτητα

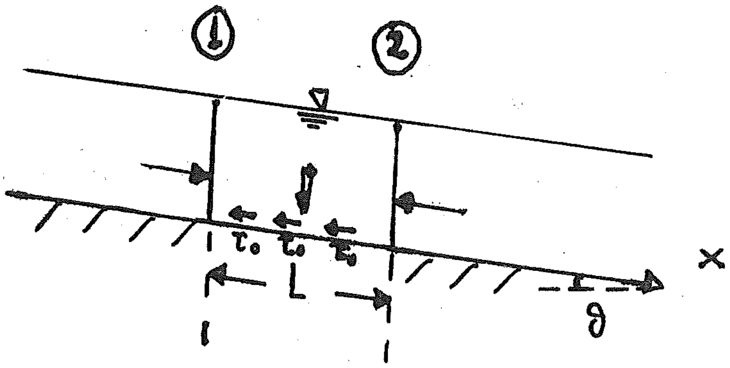

- Ισορροπία δυνάμεων κατά τον άξονα x
- Οι υδροστατικές δυνάμεις αλληλοαναιρούνται

$$mg\sin\theta = \tau_0 L P \Rightarrow \tau_0 = mg\sin\theta \frac{1}{LP} = mg S_0 \frac{R}{LA} = \frac{m}{LA} g R S_0$$

$$\boxed{\tau_0 = \rho g R S_0}$$

$$\sin\theta \simeq tg\theta = S_0$$

$\tau_0 = k v^2$ (διαστατική ανάλυση και πειράματα)

$$v = \sqrt{\frac{\rho g}{k}}\sqrt{R S_0} = C\sqrt{R S_0}$$

$$\boxed{v = C R^{1/2} S_0^{1/2}}$$ τύπος Chézy $\qquad C : [L^{1/2} T^{-1}]$

$$C = \frac{87}{1 + \frac{m}{\sqrt{R}}}$$ Bazin $\qquad m$: συνάρτηση τραχύτητας του αγωγού

$$\boxed{v = \frac{1}{n} R^{2/3} S_0^{1/2}}$$ εμπειρικός τύπος Manning

n: συντελεστής τραχύτητας Manning $[L^{-1/3} T]$

$$Q = \frac{A}{n} R^{2/3} S_0^{1/2}$$

$$\boxed{f_n = A R^{2/3}}$$ f_n: συνάρτηση αγωγιμότητας

$$C = \frac{R^{1/6}}{n}$$

$$\Delta H = \lambda \frac{\Delta x}{D}\frac{v^2}{2g} = \lambda \frac{\Delta x}{4R}\frac{v^2}{2g} \Rightarrow \frac{\Delta H}{\Delta x} = S_0 = \frac{\lambda}{4R}\frac{v^2}{2g}$$

$$v = \sqrt{\frac{8g}{\lambda}}\sqrt{R S_0}$$

$$\boxed{v = \sqrt{\frac{8g}{\lambda}} R^{1/2} S_0^{1/2}}$$ τύπος Darcy-Weisbach

Αδιαστατοποίηση των παραμέτρων ροής

- Σκοποί της αδιαστατοποίησης:

  (α) Μείωση των μεταβλητών ενός προβλήματος

  (β) Πινακοποίηση του προβλήματος

- Σχεδιασμός ομοιόμορφης ροής:

  Δίδεται η παροχή Q, η κλίση του πυθμένα S_o και ο συντελεστής τραχύτητας n.

  Ζητούνται οι διαστάσεις του αγωγού

  (που εμπεριέχονται στη συνάρτηση αγωγιμότητας $f_n(y) = AR^{2/3}$)

- Για τραπεζοειδή διατομή:

  $A = y\,(b + my)$ $\qquad P = b + 2y\sqrt{1+m^2}$ $\qquad R = A/P$

  y: βάθος ροής

  b: πλάτος πυθμένα

  m: κλίση πρανών

  - Η συνάρτηση αγωγιμότητας f_n είναι συνάρτηση των y, b και m, καθόσον $f_n = AR^{2/3}$

  - Αδιαστατοποίηση με το πλάτος πυθμένα b_o

  - Αντί των τριών μεταβλητών b, y και m, έχουμε δύο, τις $\bar{y} = y/b_o$ και m

- Αδιάστατη συνάρτηση αγωγιμότητας $\bar{f}_n(\bar{y})$

$$\bar{f}_n(\bar{y}) = \bar{A}\,\bar{R}^{2/3} = \frac{A}{b_0^2}\,\frac{R^{2/3}}{b_0^{2/3}} = \frac{f_n}{b_0^{8/3}}$$

$$\boxed{\bar{f}_n = \frac{f_n}{b_0^{8/3}}}$$

$$Q = \frac{A}{n} R^{2/3} S_0^{1/2} = A R^{2/3}\,\frac{S_0^{1/2}}{n} = f_n\,\frac{\sqrt{S_0}}{n} = b_0^{8/3}\,\bar{f}_n\,\frac{\sqrt{S_0}}{n}$$

$$\boxed{Q = b_0^{8/3}\,\bar{f}_n\,\frac{\sqrt{S_0}}{n}}$$

- Για τον υπολογισμό του Q πινακοποιείται η $\bar{f}_n$ που εξαρτάται από τις μεταβλητές $\bar{y} = y/b_0$ και m

$$\bar{A} = A/b_0^2$$

$$\bar{R} = R/b_0 = \bar{A}/\bar{P}$$

$$\bar{P} = \frac{b_0 + 2y\sqrt{1+m^2}}{b_0} = 1 + 2\bar{y}\sqrt{1+m^2}$$

- Αδιάστατη συνάρτηση κρίσιμης ροής $\bar{f}_c$

  - Συνάρτηση κρίσιμης ροής: $f_c = A\sqrt{A/B}$

$$\bar{f}_c = \frac{A}{b_o^2}\,\frac{\sqrt{A/B}}{b_o^{1/2}} = \frac{f_c}{b_o^{5/2}}$$

$$\boxed{\bar{f}_c = \frac{f_c}{b_o^{5/2}}}$$

$$Q = A\sqrt{g\frac{A}{B}} = f_c\sqrt{g} = b_o^{5/2}\,\bar{f}_c\sqrt{g}$$

$$\boxed{Q = b_o^{5/2}\,\bar{f}_c\sqrt{g}}$$

Αδιάστατη συνάρτηση μεταβατικής ροής $\bar{f}_t$

- Συνάρτηση μεταβατικής ροής: $f_t = \dfrac{BR^{4/3}}{A}$

$$f_t = \left(\frac{f_n}{f_c}\right)^2 = \left(\frac{AR^{2/3}}{A\sqrt{A/B}}\right)^2 = \frac{BR^{4/3}}{A}$$

$$\bar{f}_t = \frac{BR^{4/3}/A}{b_0^{-1}\, b_0^{4/3}} = \frac{f_t}{b_0^{1/3}}$$

$$\boxed{\bar{f}_t = \frac{f_t}{b_0^{1/3}}}$$

$$S_c = \frac{n^2 g}{\dfrac{BR^{4/3}}{A}} = \frac{n^2 g}{f_t} = \frac{n^2 g}{\bar{f}_t\, b_0^{1/3}} = \frac{n^2 g}{\bar{f}_t}\, b_0^{-1/3}$$

$$\boxed{S_c = \frac{n^2 g}{\bar{f}_t}\, b_0^{-1/3}}$$

Συνάρτηση υδροστατικής δύναμης

- Υδροστατική δύναμη F σε μια κατακόρυφη διατομή:

$$F(y) = \gamma \int_0^y (y-\zeta)\, b(\zeta)\, d\zeta$$

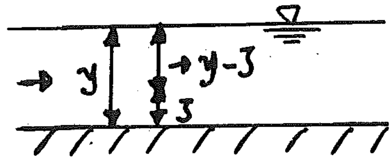

γ: ειδικό βάρος νερού

- Αδιάστατη υδροστατική δύναμη $\bar{F}$:

$$\frac{F(y)}{\gamma b_0^3} = \bar{F}(\bar{y}) = \frac{1}{b_0^3} \int_0^y (y-\zeta)\, b(\zeta)\, d\zeta = \int_0^{\bar{y}} (\bar{y}-\bar{\zeta})\, \bar{b}(\bar{\zeta})\, d\bar{\zeta}$$

$$\boxed{F(y) = \gamma b_0^3\, \bar{F}(\bar{y})}$$

- Εξίσωση διατήρησης της ορμής:

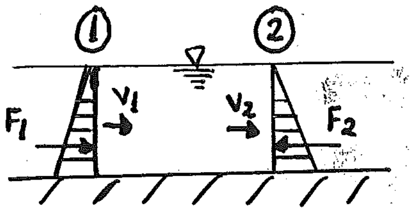

$$F_1 - F_2 = \rho Q (V_2 - V_1)$$

$$F_1 + \rho Q V_1 = F_2 + \rho Q V_2$$

$$F_1 + \frac{\rho Q^2}{A_1} = F_2 + \frac{\rho Q^2}{A_2}$$

$$\frac{F_1}{\gamma b_0^3} + \frac{Q^2}{g A_1 b_0^3} = \frac{F_2}{\gamma b_0^3} + \frac{Q^2}{g A_2 b_0^3}$$

$$A_1 = \bar{A}_1 b_0^2 \qquad A_2 = \bar{A}_2 b_0^2$$

$$\bar{F}_1 + \frac{Q^2}{g \bar{A}_1 b_0^5} = \bar{F}_2 + \frac{Q^2}{g \bar{A}_2 b_0^5}$$

<u>συνάρτηση υδροστατικής δύναμης</u>

- Αντιστοιχία με την ειδική δύναμη M:

$$M_1 = M_2 \quad \text{ή} \quad \frac{Q^2}{g A_1} + A_1 \bar{y}_1 = \frac{Q^2}{g A_2} + A_2 \bar{y}_2$$

Υπολογισμός των γεωμετρικών στοιχείων κατασκευής του αγωγού

Κλίση του αγωγού

- Η κλίση του πυθμένα του αγωγού πρέπει να ακολουθεί κατά το δυνατόν την κλίση του φυσικού εδάφους.
- Ο πυθμένας πρέπει να τοποθετείται μέσα στο έδαφος και σε ανάλογο βάθος ώστε να επιτυγχάνεται ισοζύγιο εκσκαφών και επιχωματώσεων σε κάθε τμήμα του αγωγού.

Πλάτος πυθμένα, βάθος ροής

- Η οικονομικότερη θεωρητικά διατομή είναι η διατομή σχήματος κανονικού ημιεξαγώνου.
- Στην πράξη προτιμώνται διατομές με μεγαλύτερες τιμές του λόγου b/y_n:
  - Για μικρούς αγωγούς, $b/y_n \simeq 1$
  - Για αγωγούς μεσαίου μεγέθους, $b/y_n \simeq 1-3$
  - Για μεγάλους αγωγούς, $b/y_n > 3$

Κλίση πρανών

- Πίνακας 3.1

Όρια ταχυτήτων ροής

- Κατά τον προσδιορισμό του λόγου b/y_n πρέπει να προσδιορίζονται τα όρια των ταχυτήτων ροής
- Πίνακας 3.3

Πίνακας 3.1

Στοιχεία σχεδιασμού ανεπένδυτων ανοιχτών αγωγών

α/α	Σύσταση υλικού του πρανούς	Κλίση πρανούς m/1
1	Βράχος	0/1
2	Τυρφώδες έδαφος	0.25/1
3	Σκληρή άργιλλος	0.50/1 - 1/1
4	Γαίες επενδεδυμένες με λίθους για μεγάλους αγωγούς	1/1
5	Συμπαγής άργιλλος	1.50/1
6	Χαλαρό αμμώδες έδαφος	2/1

Πίνακας 3.2

Πάχος επενδύσεως και πλάτος στέψης αναχωμάτων σε αρδευτικές διώρυγες

ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΔΙΩΡΥΓΑΣ				ΑΝΑΧΩΜΑΤΑ ΔΙΩΡΥΓΑΣ	
Απλό σκυρόδεμα		Οπλισμένο σκυρόδεμα			
Παροχή [m^3/s]	πάχος επένδυσης [cm]	Παροχή [m^3/s]	πάχος επένδυσης [cm]	Παροχή [m^3/s]	πλάτος στέψης αναχώματος [cm]
<5	5	<50	10	≤200	50
5 -15	7	50 - 120	12	200-650	70
15 – 40	8		-	650 - 1150	80
40 - 100	9			1150-1650	90
				1650-2150	100
				2150-2800	120
				>2800	180-240

Πίνακας 3.3

Επιτρεπόμενα όρια μεγίστων και ελαχίστων ταχυτήτων ~~και κλίσεις πρανών~~ σε διάφορες περιπτώσεις ανοιχτών αγωγών

ΜΕΓΙΣΕΣ ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΤΑΧΥΤΗΤΕΣ			
α/α	Σύσταση αρχικού υλικού κοίτης	Καθαρό νερό [m/s]	Νερό που μεταφέρει άμμο ή χαλίκια [m/s]
1	Λεπτή άμμος	0.45	0.45
2	Ιλυώδες έδαφος	0.60	0.60
3	Συμπαγής άργιλλος	0.75	0.70
4	Πολύ σκληρή άργιλλος	1.80	1.50
5	Λεπτά χαλίκια	0.75	1.15
6	Λίθοι	1.50	2.00

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΤΑΧΥΤΗΤΕΣ		
α/α	Σύσταση νερού	Ταχύτητα ροής [m/s]
1	Νερά βορβορώδη	0.35-0.40
2	Νερά που μεταφέρουν λεπτή άμμο	0.60-0.65
3	Νερά πόσιμα	0.50-0.65
4	Νερά στάσιμα που αποχετεύονται	0.65-0.80

Υπολογισμός των υδραυλικών στοιχείων του αγωγού

Συντελεστής τραχύτητας

Ισοδύναμη τραχύτητα για διατομή με διαφορετικές τραχύτητες

$$Q = \Sigma Q_i \Rightarrow A \frac{1}{n_e} R^{2/3} S_o^{1/2} = \Sigma A_i \frac{1}{n_i} R_i^{2/3} S_o^{1/2}, \quad A = PR \quad A_i = P_i R_i$$

$$n_e = \frac{P R^{5/3}}{\Sigma \frac{P_i R_i^{5/3}}{n_i}}, \quad \text{για } R \simeq R_i \qquad \boxed{n_e = \frac{P}{\Sigma \frac{P_i}{n_i}}}$$

$$\boxed{n_e = \left(\frac{\Sigma P_i n_i^{3/2}}{P} \right)^{2/3}}$$

- Η διπλή τραπεζοειδής διατομή διαιρείται σε κατακόρυφες λωρίδες. Η παροχή υπολογίζεται χωριστά σε κάθε λωρίδα.
- Για επενδεδυμένες διώρυγες κατασκευασμένες στο πεδίο:
  $n = 0.014 - 0.016$
- Για προκατασκευασμένες διώρυγες με σχετικά λείες επιφάνειες:
  $n = 0.012$
- Για διώρυγες επενδεδυμένες με συρματοκιβώτια:
  $n = 0.025 - 0.030 \quad (R < 1.5\ m)$
  $n = 0.025 \quad (R > 1.5\ m)$

- Μέγιστη επιτρεπόμενη μέση ταχύτητα: $v_{max} = 2.5\ m/s$, υπολογισμένη για συντελεστή Manning $n^* = n - 0.003$

Πάχος επένδυσης: συναρτήσει της παροχής (Πίνακας 3.2)

Περιθώριο ασφαλείας αναχώματος (f)

- Κατακόρυφη απόσταση της επιφάνειας του νερού από τη στέψη του αναχώματος.
- Αποφυγή υπερχείλισης του αγωγού λόγω ανεμογενών κυματισμών ή λόγω λειτουργίας θυροφραγμάτων
- Για ανεπένδυτες διώρυγες: $\boxed{f = 0.55\sqrt{Cy}}$ U.S. Bureau of Reclamation

f: περιθώριο ασφαλείας [m]
y: βάθος νερού [m]
C: συντελεστής $1.5 < C < 2.5$ για $0.50 < Q < 85\ m^3/s$

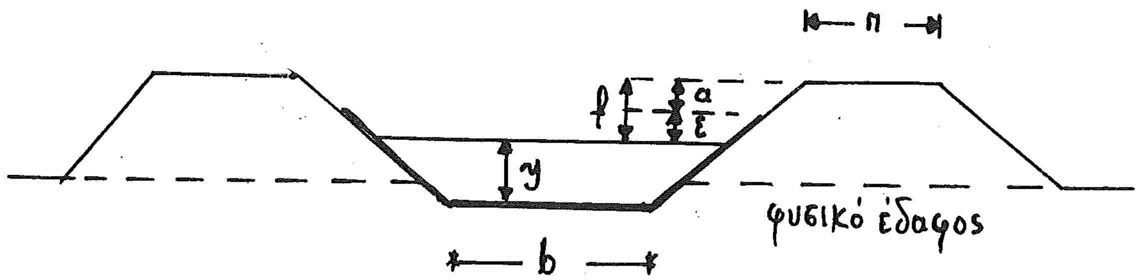

f: περιθώριο ασφαλείας αναχώματος
ε: περιθώριο ασφαλείας επένδυσης

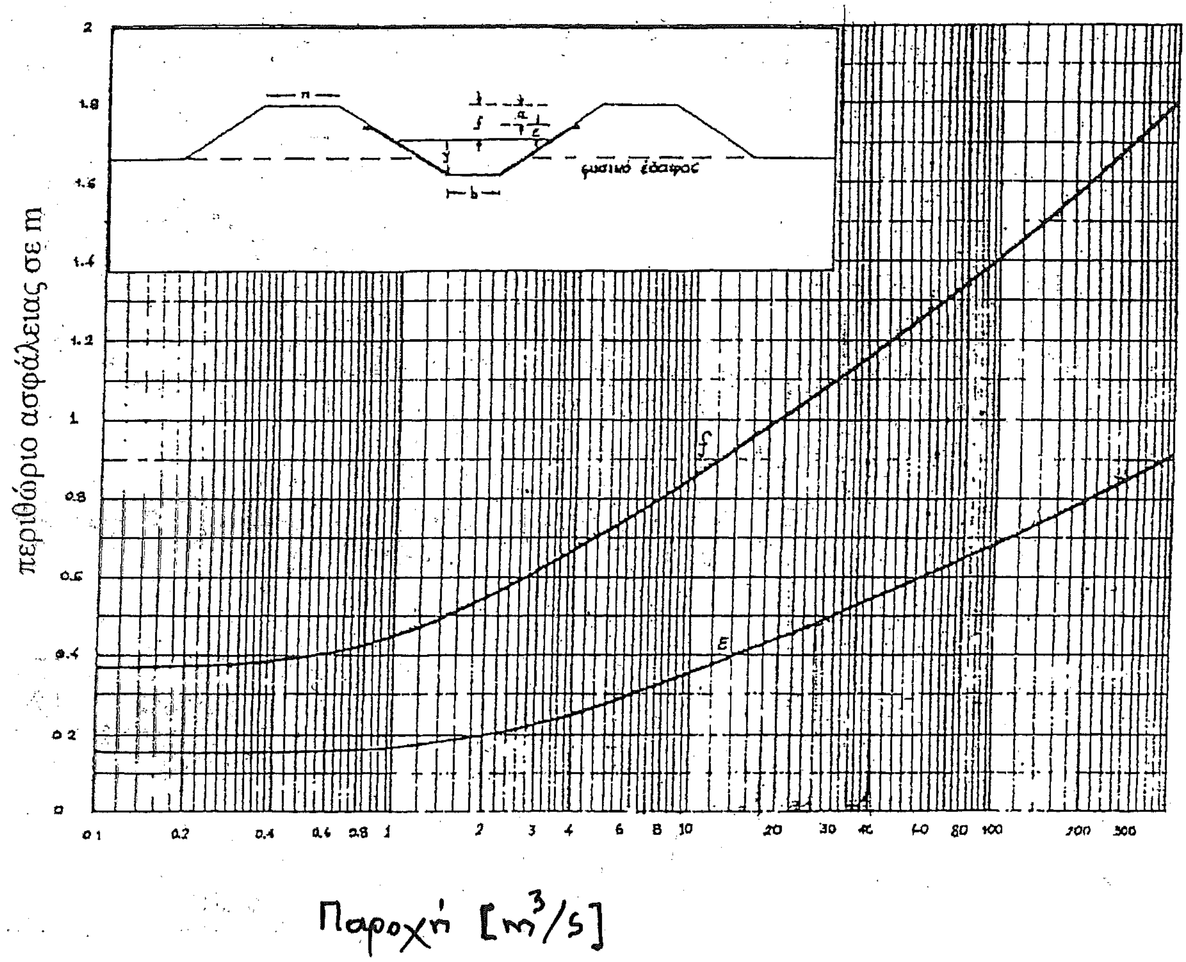

περιθώριο ασφάλειας σε m
Παροχή [m³/s]
φυσικό έδαφος
f
E

4. ΑΝΟΜΟΙΟΜΟΡΦΗ ΡΟΗ

Βαθμιαία μεταβαλλόμενη ανομοιόμορφη ροή

- Βαθμιαία μεταβολή της διατομής ή της κλίσης πυθμένα

$$\frac{dH}{dx} = \frac{\partial}{\partial x}\left(z + y + \frac{V^2}{2g}\right) = -S_f \Rightarrow \frac{\partial}{\partial x}(z+E) = -S_f \Rightarrow$$

$$\boxed{\frac{dE}{dx} = S_o - S_f}$$

$$\frac{dE}{dx} = S_o - S_f = \frac{dE}{dy}\frac{dy}{dx} = \left(1 - \frac{Q^2 B}{gA^3}\right)\frac{dy}{dx} = \left(1 - \frac{Q^2}{gA^3}\frac{dA}{dy}\right)\frac{dy}{dx}$$

$$S_o - S_f = \left(1 - \frac{Q^2 B}{gA^3}\right)\frac{dy}{dx} = (1 - Fr^2)\frac{dy}{dx} \Rightarrow$$

$$\boxed{\frac{dy}{dx} = \frac{S_o - S_f}{1 - Fr^2}}$$

Για $y > y_n \Rightarrow S_o > S_f$

Για $y < y_n \Rightarrow S_o < S_f$

Για $y > y_{cr} \Rightarrow Fr < 1$

Για $y < y_{cr} \Rightarrow Fr > 1$

Για $y = y_{cr} \Rightarrow Fr = 1$

- Κλίση πυθμένα

α) ήπια, όταν $y_n > y_{cr}$

β) απότομη, όταν $y_n < y_{cr}$

γ) κρίσιμη, όταν $y_n = y_{cr}$

- Κατατομή (προφίλ) της επιφάνειας του νερού

1η Ζώνη: $y > y_n$ $\quad y > y_{cr}$

2η Ζώνη: $y \gtrless y_n$ $\quad y \gtrless y_{cr}$

3η Ζώνη: $y < y_n$ $\quad y < y_{cr}$

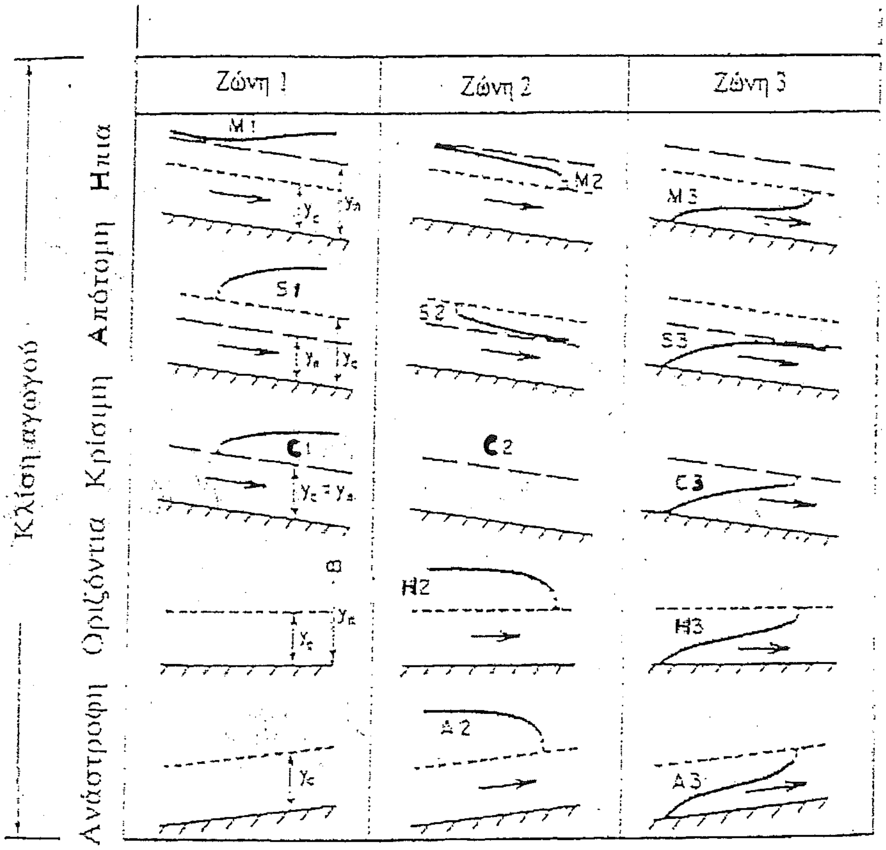

Σχ. 4.1 Διάκριση κατατομών ροής

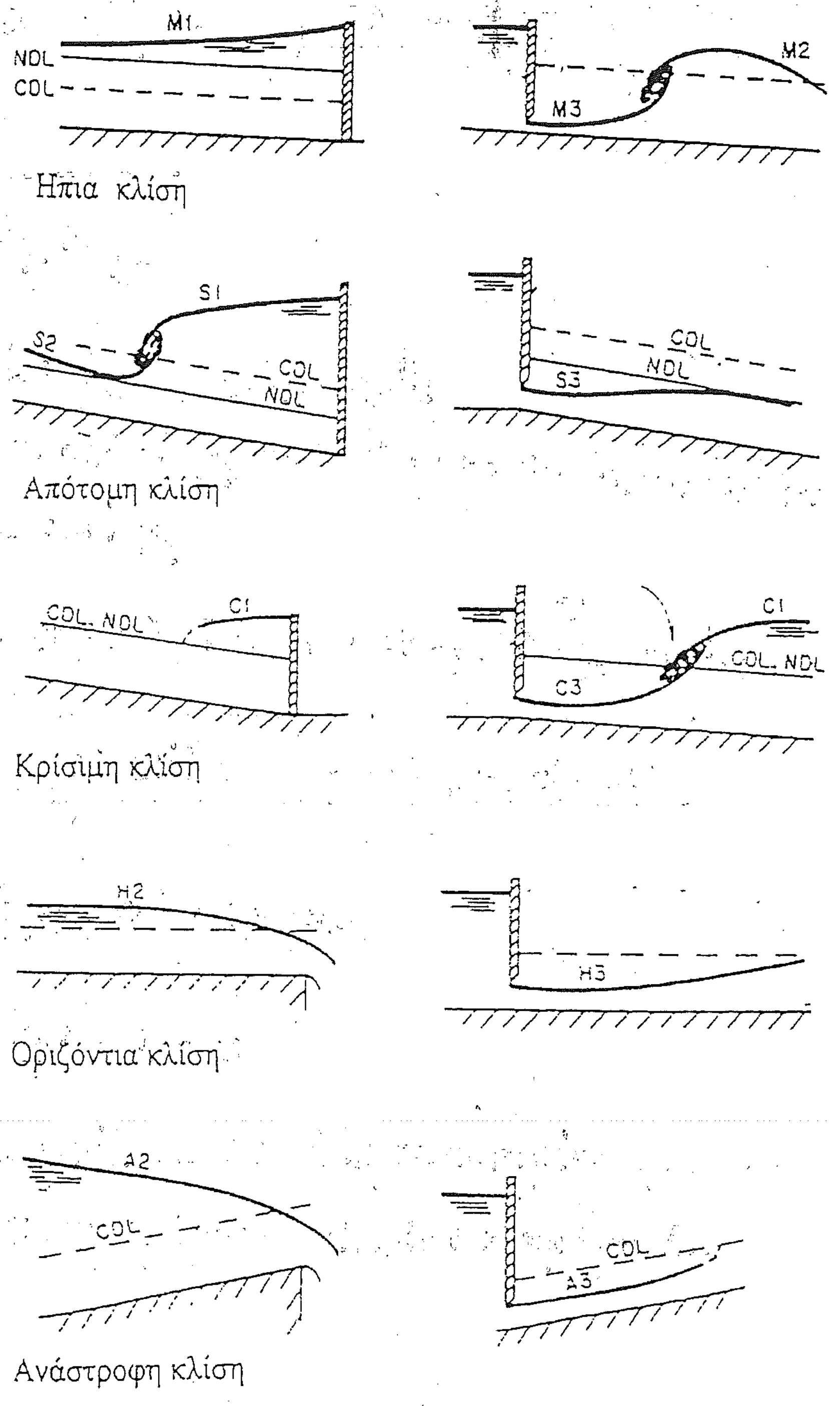

Σχ. 4.2 Κατατομές σε πραγματικές περιπτώσεις ροής

Λύσεις της εξίσωσης της ανομοιόμορφης ροής

Ρητή επίλυση

$$\frac{dE}{dx} = S_o - S_f \Rightarrow \frac{\Delta E}{\Delta x} = S_o - \bar{S}_f \Rightarrow \Delta x = \frac{\Delta E}{S_o - \bar{S}_f} \Rightarrow$$

$$\Delta x = \frac{E_1 - E_2}{S_o - \frac{1}{2}(S_{f1} + S_{f2})}$$

(α) Γνωστές τιμές: $y_1, A_1, R_1, v_1, S_{f1}, E_1$

(εννοείται ότι από το y_1 υπολογίζονται τα $A_1, R_1, v_1, S_{f1}, E_1$)

(β) Ορίζεται μια τιμή y_2

(γ) Υπολογισμοί $y_2 \Rightarrow A_2 \Rightarrow R_2 \Rightarrow v_2 \Rightarrow S_{f2} \Rightarrow \bar{S}_{f1,2} \Rightarrow E_2 \Rightarrow \Delta x_{12} \Rightarrow x_2$

Κατά τη ρητή επίλυση υπολογίζεται το Δx

Μέθοδος σταθερού χωρικού βήματος

$$H_1 = H_2 + \Delta H = H_2 + h_f + \Sigma h_K$$

h_f: διανεμημένες απώλειες στο διακριτοποιημένο τμήμα Δx

Σh_K: σύνολο συγκεντρωμένων απωλειών στο τμήμα Δx

$$z_2+y_2+\frac{Q^2}{2gA_2^2}=z_1+y_1+\frac{Q^2}{2gA_1^2}-\bar{S}_f\,\Delta x-\Sigma h_k$$

- Η ως άνω εξίσωση δεν καταλήγει σε ρητή έκφραση ως προς το y_2, όταν είναι γνωστό το Δx. Γι' αυτό, επιλύεται με διαδοχικές προσεγγίσεις.

- Για τη διευκόλυνση των υπολογισμών γίνεται αδιαστατοποίηση και πινακοποίηση των μεγεθών A, P, R και των εκφράσεων $AR^{2/3}$, $A\sqrt{A/B}$ σε διάφορους τύπους διατομών.

- Επίλυση της ως άνω εξίσωσης στο EXCEL ή σε μικρούς φορητούς υπολογιστές.

Ταχέως μεταβαλλόμενη ανομοιόμορφη ροή

- Απότομες μεταβολές της διατομής
- Ροή πάνω από εκχειλιστές
- Υδραυλικά άλματα
- Διατάξεις καταστροφής ενέργειας
- Διατάξεις αναπηδήσεως
- Εν γένει, όταν οι γραμμές ροής παρουσιάζουν μεγάλη καμπυλότητα, οπότε δεν ισχύει πλέον η υδροστατική κατανομή των πιέσεων, ή στις περιπτώσεις που η επιφάνεια του νερού παρουσιάζει ασυνέχειες.

- Συνήθως φαινόμενα αποκόλλησης - Κατανομή ταχυτήτων απροσδιόριστη
- Δεν ισχύουν οι εξισώσεις της αβαθούς ροής
- Στην ομοιόμορφη ροή και στη βαθμιαία μεταβαλλόμενη ανομοιόμορφη ροή, οι γραμμές ροής θεωρούνται παράλληλες, οπότε η κατακόρυφη επιτάχυνση της ροής θεωρείται αμελητέα. Ισχύει η θεωρία αβαθούς ροής (shallow water theory)

Υδραυλικό άλμα

- Για ορθογωνική διατομή:

$$E = y + \frac{q^2}{2gy^2} \qquad M = \frac{q^2}{gy} + \frac{y^2}{2}$$

E: ειδική ενέργεια [m]

M: ειδική δύναμη ανά μονάδα πλάτους [m^2]

- Για τα συζυγή βάθη ροής y_2, y_3 ισχύει:

$$\boxed{y_3 = \frac{y_2}{2}\left(-1 + \sqrt{1 + 8Fr_2^2}\right)}$$

$$Fr_2 = \frac{V_2}{\sqrt{gy_2}} = \frac{q}{\sqrt{gy_2^3}}$$

$dE = E_2 - E_3$ dE: ύψος απωλειών ενεργείας στο υδραυλικό άλμα

$$\boxed{dE = \frac{(y_3 - y_2)^3}{4y_3y_2}}$$

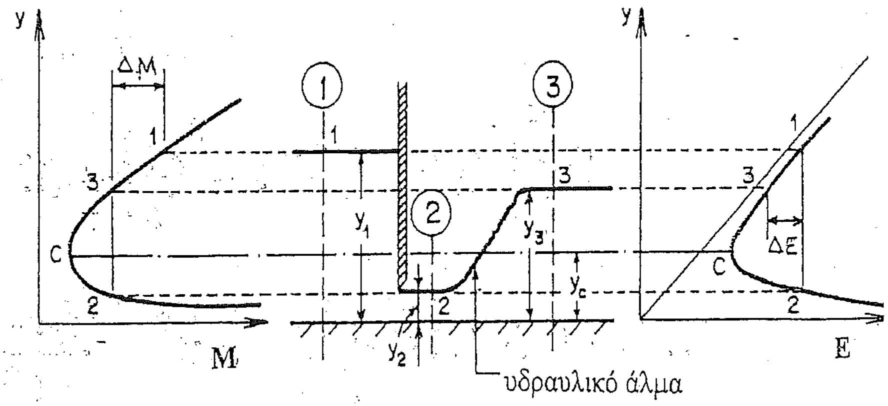

Σχ. 4.3 Υδραυλικό άλμα σε ροή κάτω από θυρόφραγμα

$E_1 = E_2$

$$\frac{-F}{\rho g} = M_2 - M_1$$

F: δύναμη ανά μονάδα πλάτους που ασκείται από το θυρόφραγμα στη μάζα του νερού $[\frac{N}{m}]$

$M_2 = M_3$

Τοπικές απώλειες ενέργειας (ΔΗ)

Απότομη διεύρυνση διατομής

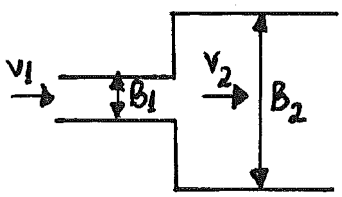

$$\Delta H = \frac{v_1^2}{2g}\left[\left(1-\frac{B_1}{B_2}\right)^2 + 2Fr^2 (B_2-B_1)\frac{B_1^3}{B_2^4}\right]$$

$$\Delta H = \frac{(v_1-v_2)^2}{2g} \quad \text{για} \quad \frac{B_2}{B_1} > 1.5 \text{ ή } Fr < 0.5$$

Βαθμιαία διεύρυνση διατομής

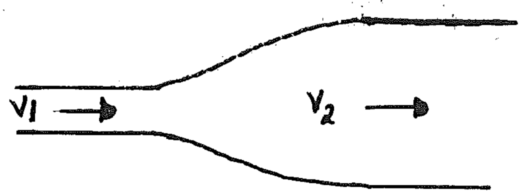

$$\Delta H = 0.3\frac{(v_1-v_2)^2}{2g}$$

Απότομη στένωση διατομής

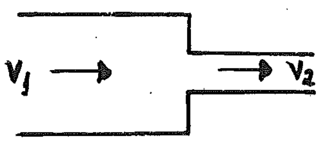

$$\Delta H = 0.23\frac{v_2^2}{2g}$$

Στένωση χωρίς αποκόλληση της ροής

$$\Delta H = 0.11\frac{v_2^2}{2g}$$

5. ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΡΟΗΣ

Έλεγχος της ροής

- Από το διάγραμμα βάθους - ειδικής παροχής (Σχήμα 2.3) προκύπτει ότι υφίσταται μονοσήμαντη σχέση βάθους-παροχής σε κρίσιμες συνθήκες ροής

- Διατομές ελέγχου: διατομές όπου επικρατούν κρίσιμες συνθήκες ροής

- Διατάξεις ελέγχου: διατομές όπου επιτυγχάνονται κρίσιμες συνθήκες ροής, π.χ. εκχειλιστές, θυροφράγματα.

  Έμμεση μέτρηση της παροχής λόγω της ευκολίας μετρήσεως του βάθους ροής.

  $$h_c = \sqrt[3]{\frac{q^2}{g}}$$

Μετρήσεις της ταχύτητας

Σωλήνας Pitot

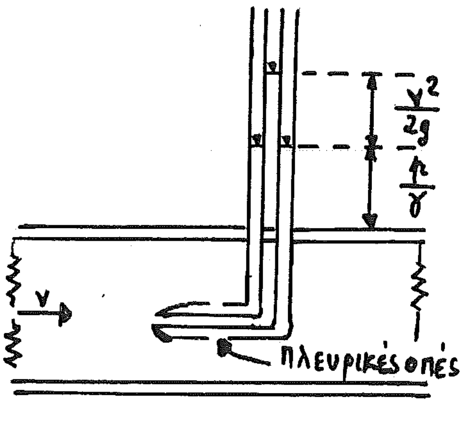

Δh: διαφορά στάθμης στους δύο σωλήνες

$$\Delta h = p_2 - p_1 = \left(\frac{p}{\rho g} + \frac{v^2}{2g}\right) - \frac{p}{\rho g} = \frac{v^2}{2g}$$

$\frac{v^2}{2g}$: δυναμική πίεση

$v = \sqrt{2g\Delta h}$ $\boxed{v = c\sqrt{2g\Delta h}}$

c : συντελεστής διόρθωσης (συνάρτηση του σχήματος και της θέσης των οπών)

- Συνήθως c = 0.98
- c = 1.0 για σχετικά ομαλή ροή και για Re ≫ 100 στην περιοχή της οπής

<u>Ρευματόμετρο (μυλίσκος)</u>

- Συσκευές με κύπελλα ή πτερύγια καταλλήλου αεροδυναμικού σχήματος
- Το σύστημα των κυπέλλων είναι στερεωμένο σ' έναν περιστρεφόμενο άξονα
- Καμπύλη βαθμονόμησης: $\boxed{v = a + bn}$

  n: αριθμός στροφών

  a,b: σταθερές του οργάνου

- Η ταχύτητα είναι ανάλογη της συχνότητας περιστροφής των πτερυγίων

Συσκευή θερμαινόμενου σύρματος (hot weir meter)

- Αύξηση θερμοκρασίας ενός αγωγού που διαρρέεται από ηλεκτρικό ρεύμα
- Ο αγωγός περιβάλλεται από το κινούμενο ρευστό, οπότε μέρος της αναπτυσσόμενης θερμότητας απάγεται από το ρευστό
- Η ταχύτητα απαγωγής είναι ανάλογη της ταχύτητας του ρευστού
- Βαθμονόμηση της συσκευής

Ακτίνες Laser

- Πλεονέκτημα: δεν διαταράσσεται η ροή στο σημείο μέτρησης
- Αρχές συμβολής και περίθλασης του φωτός

Μέτρηση παροχής

- Ολοκλήρωση σημειακών ταχυτήτων: $Q = \iint_A u \, dA$
- Χάραξη ισοταχών σε μία διατομή:

  Πολλαπλασιάζεται το εμβαδόν μεταξύ δύο ισοταχών με τη μέση τιμή της ταχύτητας μεταξύ των ισοταχών και προστίθενται τα γινόμενα.

- Μέτρηση παροχών σε ποτάμια

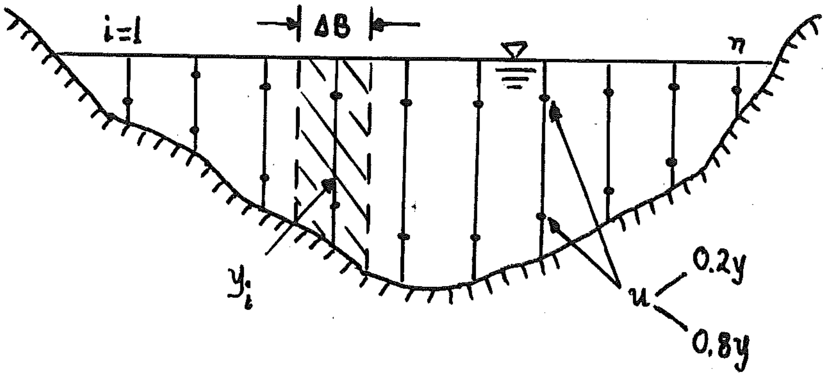

  - Διαιρείται η διατομή σε κατακόρυφες λωρίδες
  - Η μέση ταχύτητα κάθε λωρίδας πολλαπλασιάζεται με το εμβαδόν αυτής και προστίθενται τα γινόμενα.

- Εκτίμηση μέσης ταχύτητας

  - Μέσος όρος σημειακών ταχυτήτων σε απόσταση 0.2y και 0.8y από τον πυθμένα (y: βάθος ροής)
  - Σημειακή ταχύτητα σε απόσταση 0.4y από τον πυθμένα (για λωρίδες με μικρά βάθη, κάτω του 1m)

6. ΑΣΤΑΘΗΣ ΡΟΗ ΣΕ ΑΝΟΙΧΤΟΥΣ ΑΓΩΓΟΥΣ

Μονοδιάστατη ασταθής ροή

Εξισώσεις Saint Venant (όπως διαμορφώθηκαν από τον Strelkoff)

$$B\frac{\partial y}{\partial t} + A\frac{\partial v}{\partial x} + vB\frac{\partial y}{\partial x} + v\left(\frac{\partial A}{\partial x}\right)_y = q_\ell \qquad (6.1)$$

$$\frac{\partial v}{\partial t} + v\frac{\partial v}{\partial x} + g\frac{\partial y}{\partial x} = g(S_o - S_f) - \frac{q_\ell}{A}(v - v_\ell) \qquad (6.2)$$

(αποδείχθηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο)

Χαρακτηριστική μορφή των εξισώσεων Saint Venant

- Ιδιαίτερα χρήσιμη στον υπολογισμό των οριακών συνθηκών
- $c = \sqrt{g\frac{A}{B}}$ c: ταχύτητα διάδοσης μικρών κυματισμών σε αβαθή ροή
- Με διαφόριση της προηγούμενης σχέσης και αντικατάσταση στις Εξισ. (6.1) και (6.2) προκύπτει:

$$\frac{\partial(v \pm 2c)}{\partial t} + (v \pm c)\frac{\partial(v \pm 2c)}{\partial x} = E \qquad (6.4)$$

όπου $E = g(S_o - S_f + D_\ell) \pm \frac{g}{cB}(q_\ell - vA_x^y)$

$$A_x^y = \left(\frac{\partial A}{\partial x}\right)_y$$

$$D_\ell = -\frac{q_\ell}{gA}(v - v_\ell)$$

- Αν τεθεί $\boxed{\dfrac{dx}{dt} = v \pm c}$ (6.5)

οι Εξισ. (6.4) γράφονται με τη μορφή ολικού διαφορικού

$$\boxed{\frac{D}{Dt}(v \pm 2c) = E} \tag{6.6}$$

- Το σύστημα των Εξισ. (6.5) και (6.6) είναι πλήρως ισοδύναμο με το σύστημα των Εξισ. (6.1) και (6.2).

- Ερμηνεία των Εξισ. (6.5) και (6.6)

Για κάθε σημείο που κινείται μέσω του ρευστού με ταχύτητες $v \pm c$ πάνω στις χαρακτηριστικές καμπύλες που ορίζονται από τις εξισώσεις

$$\frac{dx}{dt} = v + c \qquad\qquad \frac{dx}{dt} = v - c$$

ισχύουν αντίστοιχα οι εξισώσεις

$$\frac{D(v+2c)}{Dt} = E \qquad\qquad \frac{D(v-2c)}{Dt} = E$$

Απλοποιημένη μορφή των εξισώσεων Saint Venant

Λύση μηδενικής αδράνειας

- Εξισ. (6.1), (6.2): πλήρεις υδροδυναμικές εξισώσεις
- Εξισ. (6.2): $\frac{\partial v}{\partial t} + v\frac{\partial v}{\partial x} = \frac{Dv}{Dt}$ ⇒ ολική παράγωγος της ταχύτητας ως προς το χρόνο ⇒ επιτάχυνση του ρευστού ⇒ δύναμη αδρανείας ανά μονάδα μάζας του ρευστού

- Εξισ. (6.2): εξίσωση διατήρησης της ορμής

  Εάν παραλειφθούν οι δυνάμεις αδρανείας και οι όροι μεταβολής της ορμής λόγω πλευρικών εισροών-εκροών, η Εξισ. (6.2) γίνεται:

$$\boxed{\frac{\partial y}{\partial x} = S_o - S_f} \qquad (6.10)$$

- Εξίσωση συνέχειας (6.1) και Εξισ. (6.10): απλοποιημένο σύστημα διαφορικών εξισώσεων

- Ενδείκνυνται σε προβλήματα διάδοσης πλημμυρών σε πεδινά τμήματα ποταμών και σε προβλήματα επιφανειακής άρδευσης.

<u>Λύση κινηματικού κύματος</u>

- Για ομοιόμορφη ροή, όταν δηλ. $\frac{\partial y}{\partial x} = 0$, η Εξίσ. (6.10) γίνεται:

$$\boxed{S_0 = S_f} \tag{6.11}$$

- Από τον τύπο Manning

$$\boxed{S_f = \frac{n^2 Q^2}{A^2 R^{4/3}}} \tag{6.12}$$

- Εξίσ. (6.1) και Εξίσ. (6.11): απλοποιημένο σύστημα διαφορικών εξισώσεων
- Ενδείκνυνται σε προβλήματα διάδοσης ήπιων πλημμυρών σε πεδινά υδατορρεύματα ή γενικότερα σε προβλήματα διάδοσης πλημμυρών σε δισδιάστατο χώρο.

Π1. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΙΩΡΥΓΑΣ ΠΡΟΣΑΓΩΓΗΣ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Δεδομένα

Μία προσαγωγός αρδευτική διώρυγα ξεκινάει από μια δεξαμενή νερού (σημείο Α, Χ.Θ. 0+000) και μετά από σχετικά ευθύγραμμη διαδρομή καταλήγει στο σημείο Δ (Χ.Θ. 2+200), κεφαλή του αρδευτικού δικτύου, όπου διακλαδίζεται σε διώρυγες κατωτέρας τάξεως.

- Τραπεζοειδής διατομή, επενδεδυμένη με σκυρόδεμα, κλίση πρανών $m = 1.5$
- Πλάτος στέψεως αναχωμάτων της διώρυγας: 3.0 m
- Παροχή υπολογισμού της διώρυγας $Q = 30.5\ m^3/s$
- Συντελεστής Manning $n = 0.014$
- Μηκοτομή του εδάφους από διατομή Α μέχρι Δ: Πίνακας Π1.1

Ζητούμενο α

- Υδραυλικός υπολογισμός της διώρυγας υπό συνθήκες ομοιόμορφης ροής

  α1. Προσδιορισμός κλίσης S_0 του πυθμένα

  α2. Διαστασιολόγηση διατομής: επιλογή πλάτους b της διώρυγας και προσδιορισμός του κανονικού βάθους ροής y_n

  α3. Προσδιορισμός κρίσιμου βάθους ροής και κρίσιμης κλίσης για τη δεδομένη παροχή

  α4. Προσδιορισμός παροχής για την οποία το S_0 γίνεται S_c

  α5. Καθ' ύψος τοποθέτηση του πυθμένα της διώρυγας

- Χωριστοί υπολογισμοί για τα τμήματα ΑΒ και ΓΔ, λόγω της απότομης μεταβολής του υψομέτρου μεταξύ των διατομών Β και Γ

Υδραυλικός υπολογισμός τμήματος ΑΒ

α1. Προσδιορισμός κλίσης S_o του πυθμένα

- Μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων

x	0	200	500	700	1000	1150	[m]
y	21.00	21.60	21.20	20.60	20.80	20.40	[m]

- Εξίσωση μέσης ευθείας εδάφους (ευθείας παλινδρόμησης):

$$y = a + \beta x$$

$$\beta = \frac{\Sigma x_i y_i - n\bar{x}\bar{y}}{\Sigma x_i^2 - n\bar{x}^2} \qquad a = \bar{y} - \beta\bar{x}$$

- $n = 6 \qquad \bar{x} = 591.67\ m \qquad \bar{y} = 20.93\ m$

  $\Sigma x_i^2 = 3\,102\,500 \qquad \Sigma x_i y_i = 73600$

- $\beta = -0.0007 \qquad a = 21.3545$

- $y = 21.3545 - 0.0007x$ (Σχήμα Π1.1)

Πίνακας Π1.1

Στοιχεία κατά μήκος τομής του εδάφους από τη διατομή Α μέχρι Δ

α/α	Διατομή	Χ.Θ.	Υψόμ. εδάφους
1	Α	0+00	21.00
2		0+200	21.60
3		0+500	21.20
4		0+700	20.60
5		1+00	20.80
6	Β	1+150	20.40
7	Γ	1+250	17.50
8		1+400	17.40
9		1+700	17.80
10		2+00	17.20
11	Δ	2+200	17.40

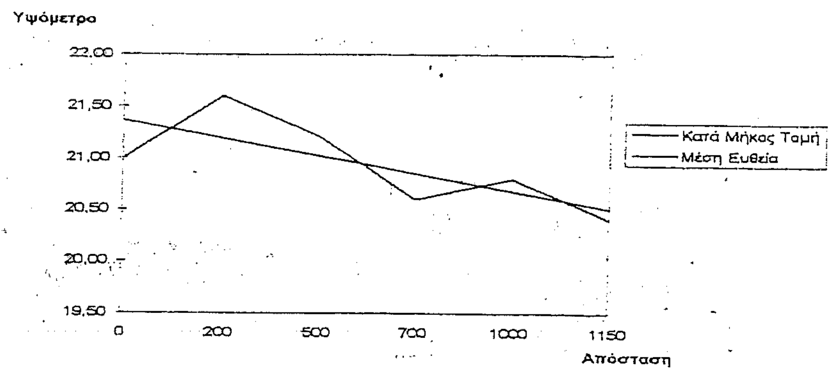

α2. Διαστασιολόγηση διατομής

$$Q = b^{8/3}\,\bar{f}_n\,\frac{\sqrt{S_o}}{n} \quad \text{(αποδείχθηκε)} \Rightarrow \boxed{\bar{f}_n = \frac{nQ}{b^{8/3} S_o^{1/2}}}$$

$$\bar{f}_n(\bar{y}_n) = \frac{16.139}{b^{8/3}}$$

$\bar{f}_n$: αδιάστατη συνάρτηση αγωγιμότητας

Πίνακας Π1.2: - Για διάφορες τιμές του b υπολογίζονται τα υδραυλικά στοιχεία της ροής.

- Τιμές του $\bar{y}_n$ από το $\bar{f}_n$ με τη βοήθεια του Πίνακα Π3.1 (Παράρτημα)
- Επειδή η παροχή είναι σχετικά μεγάλη $\Rightarrow \frac{b}{y_n} > 3$
- Επιλέγεται $b = 5.5\,m$, $y_n = 1.75\,m$

α3. Προσδιορισμός κρίσιμου βάθους και κρίσιμης κλίσης

Κρίσιμο βάθος

$$Q = b^{5/2}\,\bar{f}_c\,\sqrt{g} \quad \text{(αποδείχθηκε)} \Rightarrow \boxed{\bar{f}_c = \frac{Q}{b^{5/2}\sqrt{g}}}$$

$\bar{f}_c$: αδιάστατη συνάρτηση κρίσιμης ροής

$$\bar{f}_c = \frac{Q\sqrt{a}}{b^{5/2}\sqrt{g\cos\vartheta}}$$

a: συντελεστής Coriolis, $a = 1.0$, $\cos\vartheta \simeq 1.0$

$\bar{f}_c(\bar{y}_c) = 0.1373$ Από τον Πίνακα Π3.1 (Παράρτημα) $\Rightarrow \bar{y}_c = 0.235$

$y_c = \bar{y}_c \times b = 0.2350 \times 5.5 = 1.293$ m

$y_n = 1.75$ m $\quad y_c < y_n \Rightarrow$ υποκρίσιμη ροή

- U.S. Bureau of Reclamation: Πρέπει $y_c < y_n'$, όπου y_n' το βάθος ομοιόμορφης ροής που προκύπτει για συντελεστή Manning $n' = n - 0.003$ (για μεγαλύτερη ασφάλεια)

$n' = 0.014 - 0.003 = 0.011$

$\bar{f}_n(\bar{y}_n') = \dfrac{n' Q}{b^{8/3} S_o^{1/2}} = 0.1345$ Από τον Πίνακα Π3.1 $\Rightarrow \bar{y}_n' = 0.279$

$y_n' = \bar{y}_n' \times b = 0.279 \times 5.5 = 1.535$ m

$y_c < y_n' \Rightarrow$ υποκρίσιμη ροή

Κρίσιμη κλίση

$$S_c = \frac{n^2 g}{\bar{f}_t\, b^{1/3}} \quad \text{(αποδείχθηκε)} \Rightarrow \boxed{\bar{f}_t = \frac{n^2 g}{S_c\, b^{1/3}}}$$

$\bar{f}_t$: αδιάστατη συνάρτηση μεταβατικής ροής

$$\bar{f}_t(\bar{y}_t) = \frac{n^2 g \cos\theta}{S_c\, b^{1/3} a}$$

$$y_t = y_c = 1.293 \text{ m} \Rightarrow \bar{y}_t = \frac{1.293}{5.5} = 0.235$$

Από τον Πίνακα Π3.1, για $\bar{y}_t = 0.235 \Rightarrow \bar{f}_t = 0.5133$

$$\frac{n^2 g}{S_c\, b^{1/3}} = 0.5133 \Rightarrow S_c = 0.0021$$

α4. Προσδιορισμός παροχής για την οποία $S_o = S_c = 0.0007$

$$\bar{f}_t = \frac{n^2 g}{S_c\, b^{1/3}}, \quad \text{για } S_c = 0.0007 \Rightarrow \bar{f}_t(\bar{y}_t) = 1.5561$$

- Επειδή η τιμή $\bar{f}_t = 1.5561$ είναι μεγαλύτερη της μέγιστης τιμής των πινάκων, το $\bar{y}_t$ θα υπολογιστεί προσεγγιστικά:

$$\bar{f}_t = \frac{\bar{B}\,\bar{R}^{4/3}}{\bar{A}}\,, \quad \bar{B} = \frac{B}{b} = 1+2m\bar{y}, \quad \bar{A} = \frac{A}{b^2} = (1+m\bar{y})\,\bar{y}$$

$$\bar{P} = \frac{P}{b} = 1+2\bar{y}\sqrt{1+m^2}, \quad \bar{R} = \frac{\bar{A}}{\bar{P}}$$

- Στον Πίνακα Π1.3, για διάφορες τιμές του $\bar{y}$ βρίσκεται το $\bar{f}_t(y_t)$
- Για $\bar{f}_t = 1.5560 \Rightarrow \bar{y}_t = 15.17 \Rightarrow y_t = 83.44\ m$
- Για $y_c = y_t = 83.44\ m \Rightarrow f_c = A\sqrt{\frac{A}{B}} = 10902.27\sqrt{\frac{10902.27}{255.82}} = 71171.83$

  $Q = f_c\sqrt{g} = 71171.83 \times \sqrt{9.81} = 222917\ m^3/s$

- Η τιμή του Q και του y_t (ή y_c) είναι εξωπραγματική και συνεπώς η ροή ουδέποτε γίνεται κρίσιμη στο θεωρούμενο αγωγό.

Πίνακας Π1.2

Υπολογισμός των διαστάσεων του τμήματος $A-B$

b [m]	$\overline{f}_n$	$\overline{y}_n$	y_n [m]	A [m^2]	B [m]	P [m]	V [m/s]	b/ y_n
2.0	2.5417	1.2154	2.431	13.725	9.29	10.76	2.222	0.823
2.5	1.4019	0.9229	2.307	13.753	9.42	10.82	2.218	1.084
3.0	0.8621	0.7312	2.194	13.799	9.58	10.91	2.210	1.368
3.5	0.5715	0.5970	2.090	13.862	9.77	11.03	2.200	1.675
4.0	0.4003	0.4985	1.994	13.940	9.98	11.19	2.188	2.006
4.5	0.2924	0.4236	1.906	14.028	10.22	11.37	2.174	2.361
5.0	0.2208	0.3652	1.826	14.131	10.48	11.58	2.158	2.738
5.5	0.1712	0.3187	1.753	14.249	10.76	11.82	2.140	3.138
6.0	0.1358	0.2809	1.685	14.373	11.06	12.08	2.122	3,560

Πίνακας Π1.3

Μέθοδος των διαδοχικών προσεγγίσεων

$\overline{y}$	$\overline{B}$	$\overline{A}$	$\overline{P}$	$\overline{R}$	$\overline{f}_t(\overline{y}_t)$
10.00	31.000	160.0000	37.0560	4.3178	1.3623
11.00	34.000	192.5000	40.6616	4.7342	1.4040
12.00	37.000	228.0000	44.2672	5.1505	1.4435
13.00	40.000	266.5000	47.8728	5.5668	1.4808
14.00	43.000	308.0000	51.4784	5.9831	1.5164
15.00	46.000	352.5000	55.0840	6.3993	1.5504
15.50	47.500	375.8750	56.8868	6.6074	1.5668
15.25	46.750	364.0938	55.9854	6.5034	1.5587
15.20	46.600	361.7600	55.8051	6.4826	1.5570
15.18	46.540	360.8286	55.7330	6.4742	1.5564
15.17	46.510	360.3634	55.6970	6.4701	1,5560

α5. Καθ' ύψος τοποθέτηση του πυθμένα της διώρυγας

- Χρησιμοποιούμενο κριτήριο: Ισοζύγιο εκσκαφών (εκχωμάτων) και επιχωμάτων

- Από το Σχήμα 3.3, για $Q = 30.5\ m^3/s \Rightarrow$

  ε (περιθώριο επένδυσης) = 49 cm

  α (περιθώριο τοιχώματος) = 61 cm

  $f = a + \varepsilon = 61 + 49 = 110\ cm = 1.10\ m$ (Σχήμα Π1.2)

- Από τον Πίνακα 3.2, για $15 < Q < 40\ m^3/s \Rightarrow$

  δ (πάχος επένδυσης) = 0.08 m (Σχήμα Π1.2)

- Πλάτος εκσκαφής: $b_c = b + 2\sigma$ (Σχήμα Π1.2)

$$\sigma = \frac{\delta}{m + \sqrt{1+m^2}} \qquad \sigma = 2.42\ cm = 0.0242\ m$$

$$b_c = 5.5 + (2 \times 0.0242) = 5.548\ m$$

- X: βάθος εκσκαφής

  Y: απόσταση μεταξύ πυθμένα εκσκαφής και στέψης αναχωμάτων

  $Y = \delta + y_n + f$

  h (ύψος αναχωμάτων) $= Y - X = (\delta + y_n + f) - X$

- E_K (εμβαδόν εκσκαφής) $= (b_c + mX)\,X$

- E_Π (εμβαδόν επίχωσης) $= 2\,[n + m(Y - X)]\,(Y - X)$

  n: πλάτος στέψης αναχώματος (Σχήμα Π1.2)

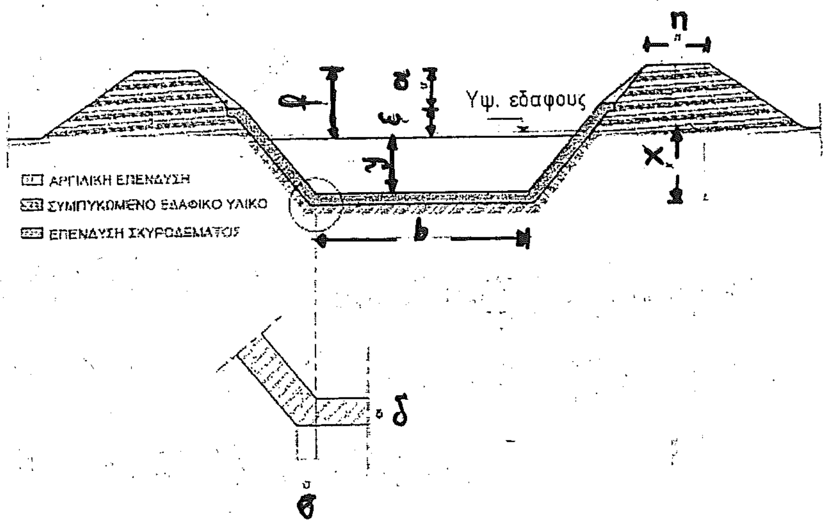

Σχήμα Π1.2. Τυπική διατομή της αρδευτικής διώρυγας

- Ισοζύγιο εκσκαφών και επιχωμάτων: $E_K = E_\Pi$

$$b_c X + m X^2 - 2[n + mY - mX](Y - X) = 0$$

$$mX^2 - (b_c + 4mY + 2n)X + 2Y(n + mY) = 0$$

$$\boxed{AX^2 - BX + \Gamma = 0}$$

$A = m = 1.5$

$B = b_c + 4mY + 2n = 5.548 + (4 \times 1.5 \times 2.93) + (2 \times 3.0) = 29.128$

$\Gamma = 2Y(n + mY) = 2 \times 2.93 \times [3.0 + (1.5 \times 2.93)] = 43.3347$

$Y = \delta + y_n + f = 0.08 + 1.75 + 1.10 = 2.93\ m$

$X_1 = 17.7952\ m$ $\qquad$ $X_2 = 1.6235\ m$

Το X_1 απορρίπτεται

X_2: μέσο βάθος εκσκαφής

- Εξίσωση του πυθμένα εκσκαφής: Προκύπτει αν από την εξίσωση της μέσης ευθείας του εδάφους αφαιρεθεί η ποσότητα $X = 1.6235\ m$.

Εξίσωση μέσης ευθείας εδάφους:

$y = 21.3545 - 0.0007\, x$

$y = 19.731 - 0.0007\, x$

- Για τον υπολογισμό του βάθους εκσκαφής κάθε διατομής αφαιρείται από το υψόμετρο του φυσικού εδάφους το υψόμετρο του πυθμένα εκσκαφής (Πίνακας Π1.4).

Πίνακας Π1.4
Βάθος εκσκαφής σε κάθε διατομή

Διατομή	1	2	3	4	5	6
Απόσταση (m)	0	200	500	700	1000	1150
Υψόμ. Φυσ. Εδάφ.	21.000	21.600	21.200	20.600	20.800	20,400
Υψόμ.Πυθμ. εκσκ.	19.731	19.591	19.381	19.241	19.031	18.926
Βάθος εκσκαφής	1.269	2.009	1.819	1.359	1.769	1.474

Πίνακας Π1.5
Προμέτρηση χωματουργικών για μέσο βάθος εκσκαφής X = 1.6235 m

ΔΙΑΤΟΜΗ		ΕΚΣΚΑΦΕΣ		ΕΠΙΧΩΣΕΙΣ		Αλγεβρικό άθροισμα
α/α	Χ.Θ	Βάθος εκσκαφής X	Όγκος V	Ύψος h επιχωμ. Y	Όγκος V	
1	0+000	1.27		1.66		0
			2666		2631	
2	0+200	2.01		0.92		34
			4838		2766	
3	0+500	1.82		1.11		2107
			2537		2720	
4	0+700	1.36		1.57		1923
			3723		4176	
5	1+000	1.77		1.16		1470
			1946		1958	
6	1+150	1.47		1.46		1458
ΑΘΡΟΙΣΜΑ			15709		14251	

Πίνακας Π1.6
Προμέτρηση χωματουργικών για τελικό βάθος εκσκαφής X = 1.5535 m

ΔΙΑΤΟΜΗ		ΕΚΣΚΑΦΕΣ		ΕΠΙΧΩΣΕΙΣ		Αλγεβρικό άθροισμα
α/α	Χ.Θ	Βάθος εκσκαφής X	Όγκος V	Ύψος h επιχωμ. Y	Όγκος V	
1	0+000	1.20		1.73		0
			2534		2812	
2	0+200	1.94		0.99		-278
			4624		3003	
3	0+500	1.75		1.18		1343
			2405		2901	
4	0+700	1.29		1.64		847
			3527		4450	
5	1+000	1.70		1.23		-76
			1836		2109	
6	1+150	1.40		1.53		-350
ΑΘΡΟΙΣΜΑ			14925		15275	

- Υπολογισμός όγκου εκσκαφών και επιχώσεων για τα βάθη εκσκαφής του Πίνακα Π1.4 ⇒ <u>Πίνακας Π1.5</u>

Για την εύρεση του όγκου εκσκαφής μεταξύ δύο διαδοχικών διατομών 1 και 2, υπολογίζεται το ημιάθροισμα των εμβαδών των τραπεζίων 1 και 2 και πολλαπλασιάζεται με την απόσταση (200 m) των διατομών 1 και 2.

Κατ' ανάλογο τρόπο υπολογίζεται ο όγκος επιχώσεων μεταξύ δύο διαδοχικών διατομών. Δηλ. θεωρούνται οι τραπεζοειδείς διατομές των επιχώσεων εκατέρωθεν της διατομής του ανοικτού αγωγού.

- Σύμφωνα με τον Πίνακα Π1.5, προκύπτει περίσσευμα εκσκαφών ίσο προς 1458 m^3. Γι' αυτό, πρέπει να μειωθεί το βάθος εκσκαφής προς όφελος της οικονομίας της κατασκευής.

- Παρακάτω θα υπολογιστεί πόσο μειώνεται η διαφορά μεταξύ εκσκαφών και επιχωμάτων για μείωση του βάθους εκσκαφής κατά 1 cm.

$$E_k = (b_c + mX)X \qquad \text{(αποδείχτηκε)}$$

$$\frac{dE_k}{dX} = b_c + 2mX \Rightarrow \Delta E_k = (b_c + 2mX)\,\Delta X$$

$$\Delta E_k = [5.548 + (2 \times 1.5 \times 1.6235)]\,\Delta X = 10.4\,\Delta X$$

Για $\Delta X = 1\,cm = 0.01\,m \Rightarrow \Delta E_K = 0.104\ m^2$

ΔV_K (μείωση όγκου εκσκαφών) $= 0.104 \times 1150 \simeq 120\ m^3$

(1150 m : μήκος τμήματος ΑΒ)

ΔV_Π (μείωση όγκου επιχωμάτων) $= 120\ m^3$

- Τελικά, για μείωση του βάθους εκσκαφής κατά 1 cm, η διαφορά μεταξύ εκσκαφών και επιχώσεων μειώνεται κατά $240\ m^3$ (120 + 120).

- Εάν μειωθούν τα βάθη εκσκαφής όλων των διατομών κατά 7 cm, επιτυγχάνεται καλύτερο ισοζύγιο μεταξύ εκσκαφών και επιχωμάτων (Πίνακας Π1.6). Υπάρχει περίσσευμα επιχωμάτων ίσο προς $350\ m^3$.

Υδραυλικός υπολογισμός τμήματος ΓΔ

α1. Προσδιορισμός κλίσης S_o του πυθμένα

- Όπως για το τμήμα ΑΒ

  Εξίσωση μέσης ευθείας του εδάφους: $y = 17.7522 - 0.00017x$

  $S_o = 0.00017$

α2. Διαστασιολόγηση διατομής

- Όπως για το τμήμα ΑΒ

  $b = 7.0 \text{ m}$ $\quad$ $y_n = 2.31 \text{ m}$

α3. Προσδιορισμός κρίσιμου βάθους και κρίσιμης κλίσης

Κρίσιμο βάθος

- Όπως για το τμήμα ΑΒ

  $y_c = 1.14 \text{ m}$

Κρίσιμη κλίση

- Όπως για το τμήμα ΑΒ

  $S_c = 0.0021$

α4. Προσδιορισμός της παροχής για την οποία $S_o = S_c = 0.0021$

- Όπως για το τμήμα ΑΒ
- Η ροή ουδέποτε γίνεται κρίσιμη στο θεωρούμενο αγωγό

α5. Καθ' ύψος τοποθέτηση του πυθμένα της διώρυγας

- Όπως για το τμήμα ΑΒ
- Επιπλέον, πρέπει να ικανοποιείται η εξής προϋπόθεση (δεδομένο του παραδείγματος):

  Η ελάχιστη στάθμη νερού στο σημείο Δ πρέπει να είναι +50 cm από την επιφάνεια του εδάφους, ήτοι:

  $H_{\Delta\, min}$ = υψόμετρο εδάφους + 0.50 m = 17.40 + 0.50 = 17.90 m

- Επειδή η παροχή ($Q = 30.5\ m^3/s$) δεν αλλάζει:

  ε (περιθώριο επένδυσης) = 49 cm
  α (περιθώριο τοιχώματος) = 61 cm
  $\}\ f = a + \varepsilon = 1.10\ m$

  δ (πάχος επένδυσης) = 0.08 m

  $\sigma = 0.0242\ m$

- Πλάτος εκσκαφής: $b_c = b + 2\sigma = 7.0 + (2 \times 0.0242) = 7.0484\ m$
- Μέσο βάθος εκσκαφής: $\bar{X} = 1.8407\ m$
- Εξίσωση του πυθμένα εκσκαφής: $y = 15.9115 - 0.00017x$
- Βάθη εκσκαφής: Πίνακας Π1.8 (για κάθε διατομή)
- Έλλειμμα εκσκαφών ίσο προς 5258 m^3 (Πίνακας Π1.9)
- Πρέπει να αυξηθεί το βάθος εκσκαφής
- Για αύξηση του βάθους εκσκαφής κατά 1 cm, η διαφορά μεταξύ εκσκαφών και επιχώσεων μειώνεται κατά 248 m^3

Πίνακας Π1.8

Βάθος εκσκαφής σε κάθε διατομή

Διατομή	7	8	9	10	11
Απόσταση (m)	0	150	450	750	950
Υψόμ Φυσ. Εδάφ.	17.500	17.400	17.800	17.200	17.400
Υψόμ πυθμ. Εκσκ.	15.912	15.886	15.835	15.784	15.750
Βάθος εκσκαφής	1.589	1.514	1.965	1.416	1.650

Πίνακας Π1.9

Προμέτρηση χωματουργικών για μέσο βάθος εκσκαφής $X = 1.8407$ m.

ΔΙΑΤΟΜΗ		ΕΚΣΚΑΦΕΣ		ΕΠΙΧΩΣΕΙΣ		Αλγεβρικό άθροισμα
α/α	Χ.Θ	Βάθος εκσκαφής Χ	Όγκος V	Ύψος επιχωμ. Xh	Όγκος V	
7	1+250	1.589		1.901		0
			2182		3436	
8	1+400	1.514		1.976		-1254
			5063		5954	
9	1+700	1.965		1.525		-2146
			4894		6221	
10	2+000	1.416		2.074		-3473
			2870		4655	
11	2+200	1.650		1.840		-5258
ΑΘΡΟΙΣΜΑ			15009		20267	

Πίνακας Π1.10

Προμέτρηση χωματουργικών εργασιών για το τμήμα $Γ - Δ$

ΔΙΑΤΟΜΗ		ΕΚΣΚΑΦΕΣ		ΕΠΙΧΩΣΕΙΣ		Αλγεβρικό άθροισμα
α/α	Χ.Θ	Βάθος εκσκαφής Χ	Όγκος V	Ύψος επιχωμ. Xh	Όγκος V	
7	1+250	1.77		1.72		0
			2512		2966	
8	1+400	1.70		1.79		-454
			5761		5067	
9	1+700	2.15		1.34		239
			5581		5322	
10	2+000	1.60		1.89		498
			3329		3997	
11	2+200	1.85		1.64		-170
ΑΘΡΟΙΣΜΑ			17182		17352	

- Εάν αυξηθούν τα βάθη εκσκαφής όλων των διατομών κατά 20 cm, επιτυγχάνεται καλύτερο ισοζύγιο μεταξύ εκσκαφών και επιχώσεων (Πίνακας Π1.10)

- Από τον Πίνακα Π1.10 ⇒ Βάθος εκσκαφής στη θέση Δ (διατομή 11): 1.85 m

Υψόμετρο της στάθμης του νερού στη θέση Δ =
= (υψόμετρο εδάφους) - (βάθος εκσκαφής) + (πάχος σκυροδέματος) +
+ (βάθος ροής) =

17.40 - 1.85 + 0.08 + 2.31 = 17.94 m

Άρα ικανοποιείται η προϋπόθεση για την ελάχιστη απαιτούμενη στάθμη νερού στη θέση Δ.

Ζητούμενο β

- Υδραυλικός υπολογισμός τμήματος ΒΓ (αναβαθμός)

Υπολογισμός υδραυλικού άλματος (Σχήμα Π1.4)

- Το υδραυλικό άλμα λαμβάνει χώρα σε ορθογωνική διατομή
  Από διατομή 1 μέχρι διατομή 4: ορθογωνική κατασκευή.

- Από διατομή 0 έως διατομή 1 } μεταβατικά τμήματα με αναλογία
  " " 4 " " 5 } προσαρμογής 1:5 (για τη μετάβαση από την τραπεζοειδή διατομή της διώρυγας στην ορθογωνική διατομή του αναβαθμού)

Υπολογισμός του πλάτους της λεκάνης ηρεμίας (b)

- Εμπειρικός τύπος: $b = \frac{1}{5} Q = \frac{1}{5} \times 30.5 = 6.1 \ m$
- Προτείνεται αυξημένο πλάτος $b = 7 \ m$
- Παροχή ανά μονάδα πλάτους: $q = \frac{Q}{b} = \frac{30.5}{7} = 4.36 \ \frac{m^3}{s \cdot m}$

Υπολογισμός στοιχείων του υδραυλικού άλματος

- Ύψος ολικής ενέργειας στη θέση 0:

$$H_0 = z_0 + y_n + \frac{V_{AB}^2}{2g} = (20.40 - 1.40) + 1.75 + \frac{3.17^2}{2 \times 9.81} = 21.26 \ m$$

20.40 m : υψόμετρο φυσικού εδάφους
1.40 m : βάθος εκσκαφής

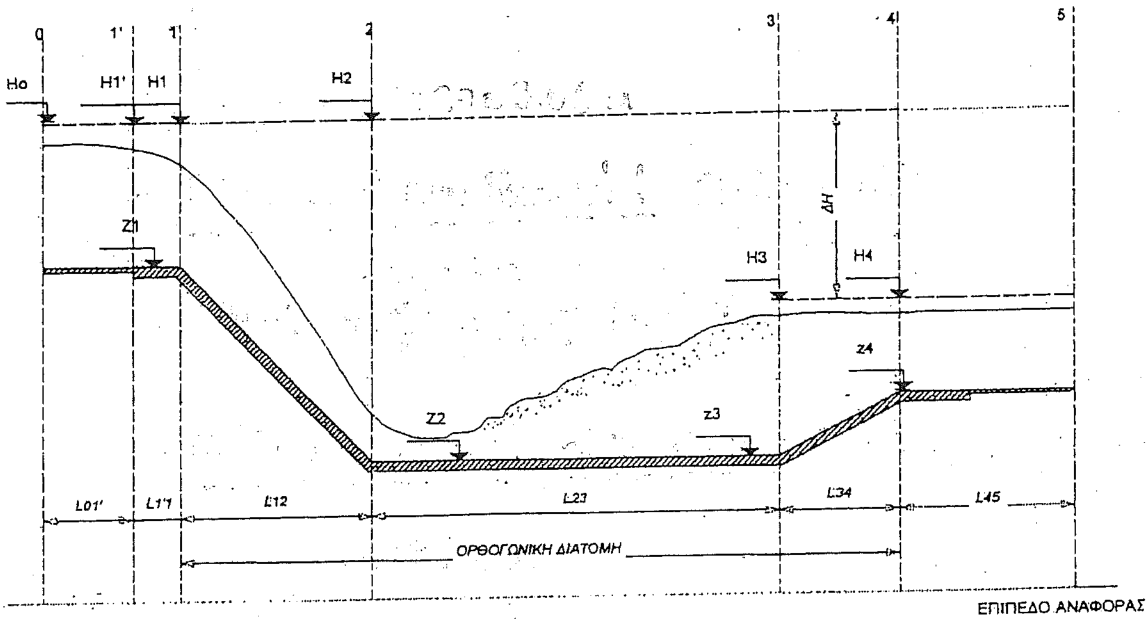

Σχήμα Π1.4. Ενδεικτική κατά μήκος τομή της Διώρυγας στη θέση του αναβαθμού

- Ύψος ολικής ενέργειας στη θέση 4:

$$H_4 = z_4 + y_n + \frac{V_{\Gamma\Delta}^2}{2g} = (17.50 - 1.79) + 2.31 + \frac{1.89^2}{2 \times 9.81} = 18.20\ m$$

- Παραδοχή: $H_0 \simeq H_1 \simeq H_2$ και $H_3 \simeq H_4$

- Ύψος απωλειών ενέργειας μεταξύ των διατομών 2 και 3:

$$\Delta H = 21.26 - 18.20 = 3.06\ m$$

- Βάθος νερού στη διατομή 1 (κρίσιμο βάθος)

$$y_1 = y_c = \sqrt[3]{\frac{q^2}{g}} = \sqrt[3]{\frac{4.36^2}{9.81}} = 1.25\ m$$

- Βάθη ροής ανάντη και κατάντη του υδραυλικού άλματος (y_2, y_3)

  - Χρήση Πίνακα Π3.2

  - $n = \dfrac{\Delta H}{y_c} = \dfrac{3.06}{1.25} = 2.45$

  - $\dfrac{y_2}{y_c} = 0.333 \Rightarrow y_2 = 0.333 \times 1.25 = 0.42\ m$

  - $\dfrac{y_3}{y_2} = 6.87 \Rightarrow y_3 = 6.87 \times 0.42 = 2.88\ m$

- Υπολογισμός υψομέτρου του πυθμένα της λεκάνης ηρεμίας (z_2, z_3)

$$H_3 = z_3 + y_3 + \frac{V_3^2}{2g} \Rightarrow z_3 = H_3 - y_3 - \frac{V_3^2}{2g}$$

$H_3 = 18.20\ m \qquad y_3 = 2.88\ m \qquad \dfrac{V_3^2}{2g} = \dfrac{Q^2}{2g\,b^2 y_3^2} = \dfrac{30.5^2}{2 \times 9.81 \times 7.0^2 \times 2.88^2} = 0.12\ m$

$z_3 = 18.20 - 2.88 - 0.12 = 15.2\ m \qquad z_2 = z_3 = 15.2\ m$

Υπολογισμός μήκους του αναβαθμού

- Εμπειρικός τύπος για το μήκος του υδραυλικού άλματος:

$$L_j \simeq 6.0\,y_3 = 6.0 \times 2.88 = 17.28\ m$$

- Για λόγους ασφαλείας $L_{23} \simeq 1.1\,L_j = 1.1 \times 17.28 = 19.01\ m$

  L_{23}: μήκος λεκάνης ηρεμίας

Υπολογισμός άλλων χαρακτηριστικών μηκών

- Μήκος $L_{1'1}$ από οπλισμένο σκυρόδεμα, καθόσον το κρίσιμο βάθος δεν εμφανίζεται στη θέση 1, αλλά λίγο πιο ανάντη

$$L_{1'1} = \frac{1}{10} L_{23} = \frac{1}{10} \times 19.01 \simeq 1.90\ m \quad \text{(εμπειρικός τύπος)}$$

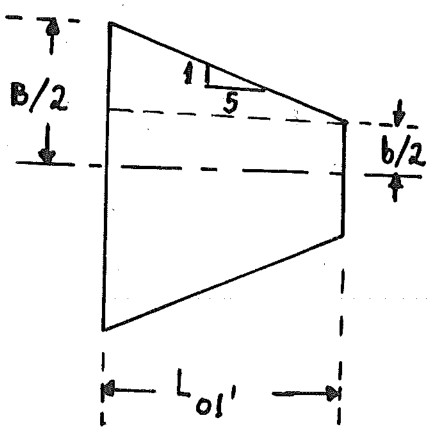

αναλογία προσαρμογής 1:5

$$\frac{L_{01'}}{5} = \frac{\frac{B-b}{2}}{1} \Rightarrow L_{01'} = 2.5\,(B-b)$$

$$L_{01'} = 2.5(B_{AB} - b_{αναβ.}) = 2.5(10.76 - 7.0) = 9.4\ m$$

$\Delta z_{1-2} = z_1 - z_2 = (20.40 - 1.40) - 15.2 = 3.8\ m$

Κλίση τμήματος 1-2: 1:1.5 (δεδομένο)

$L_{12} = 1.5 \times \Delta z_{1-2} = 1.5 \times 3.8 = 5.7\ m$

$\Delta z_{3-4} = z_4 - z_3 = (17.50 - 1.79) - 15.2 = 0.51\ m$

Κλίση τμήματος 3-4: 1:6 (δεδομένο)

$L_{3-4} = 6.0 \times \Delta z_{3-4} = 6.0 \times 0.51 = 3.06 m$

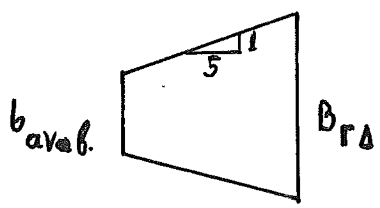

$L_{45} = 2.5\,(B_{ΓΔ} - b_{αναβ.}) = 2.5\,(13.93 - 7.0) = 17.33\ m$

<u>Υπολογισμός ελεύθερου περιθωρίου της λεκάνης ηρεμίας</u>

(freeboard in stilling pool)

- Διάγραμμα Π3.1, $1\,m = 3.28\,ft \Rightarrow 1\,m^3 = 3.28^3\,ft^3 = 35.3\,ft^3$

$$\frac{q^2}{y_3} = \frac{4.36^2}{2.88}\ \frac{(3.28^2)^2}{3.28} = 232.92\ \frac{ft^3}{sec^2}$$

- Από το διάγραμμα Π3.1 ⇒ περιθώριο ασφαλείας $f = 1.8\,ft = 0.55\ m$

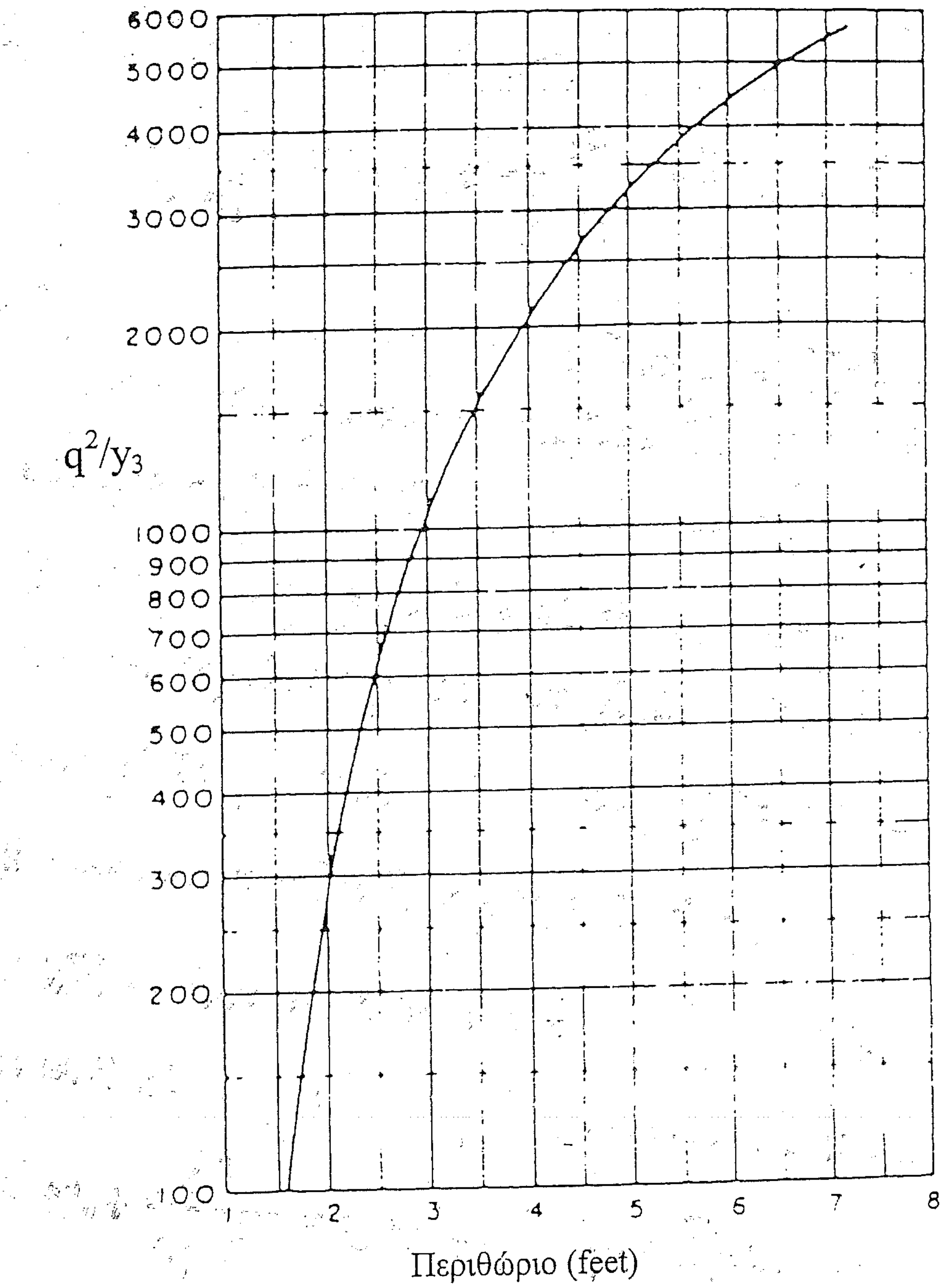

Σχήμα Π3.1 Διάγραμμα υπολογισμού του περιθωρίου Λεκάνης καταστροφής ενέργειας

Ζητούμενο γ

- Υδραυλικός υπολογισμός τμήματος ΑΒ για ανομοιόμορφη ροή

Εφαρμογή της γενικής εξίσωσης διατήρησης της ενέργειας

$$z_1 + y_1 + \frac{Q^2}{2g A_1^2} = z_2 + y_2 + \frac{Q^2}{2g A_2^2} + \bar{S}_f \Delta x + \Sigma h_k$$

- Οι υπολογισμοί αρχίζουν από τη διατομή 1 (Σχήμα Π1.4) και κατευθύνονται προς τα ανάντη. Στη διατομή 1 υπάρχει κρίσιμο βάθος, το οποίο υπολογίστηκε προηγουμένως, $y_c = 1.25\,m$.
- Η δεύτερη θεωρούμενη διατομή είναι η διατομή 0 (Σχήμα Π1.4), η οποία συμπίπτει με τη διατομή Β (Πίνακας Π1.1).
- Διατομή 1: ορθογωνική   Διατομή 0: τραπεζοειδής
- Η απόσταση των δύο διατομών υπολογίστηκε ίση προς $9.40 + 1.90 = 11.30\,m$
- Επειδή οι διατομές 0 και 1 απέχουν μικρή απόσταση μεταξύ τους, οι απώλειες ενέργειας θεωρούνται αμελητέες και $z_0 = z_c$.

$$z_0 + y_0 + \frac{Q^2}{2g A_0^2} = z_c + y_c + \frac{Q^2}{2g A_c^2} + \bar{S}_f \Delta x \Rightarrow$$

$$y_0 + \frac{Q^2}{2g A_0^2} = y_c + \frac{Q^2}{2g A_c^2}$$ ⇒ προσεγγιστική επίλυση ως προς y_0

- Οι υπολογισμοί συνεχίζονται σε όλη την έκταση Β-Α με αυξανόμενο χωρικό βήμα Δx προς τα ανάντη (βλ. Πίνακα Π1.11).

Ζητούμενο δ

- Υδραυλικός υπολογισμός υδροληψίας (Σχήμα Π1.7)

- <u>Γνωστά μεγέθη:</u>

  - Παροχή $Q = 30.5\ m^3/s$
  - Βάθος ροής $y_4 = 1.746\ m$ (από τον υπολογισμό της ανομοιόμορφης ροής)
  - Πλάτος $b = 6.1\ m$ και $q = Q/b = 30.5/6.1 = 5\ \frac{m^3}{s \cdot m}$ (όπως στον αναβαθμό)
  - Ορίζονται αυθαίρετα $w = 1.60\ m$, $\Delta z = 0.70\ m$, $C_c = 0.60$ (Σχήμα Π1.7)

- <u>Υπολογισμός χαρακτηριστικών βαθών ροής</u>

  - y_3 (αμέσως κατάντη του υδραυλικού άλματος) $= y_4 + \Delta z =$
    $= 1.746 + 0.70 = 2.446\ m$

  - y_2 (αμέσως ανάντη του υδραυλικού άλματος) $= C_c w = 0.60 \times 1.60 =$
    $= 0.96\ m$

  - y (βάθος στην κατάντη πλευρά του θυροφράγματος, βυθισμένη εκροή)

$$\frac{y}{y_3} = \left[1 - \frac{2q^2}{gy_3^3}\left(\frac{y_3}{y_2} - 1\right)\right]^{1/2} \Rightarrow y = 1.66\ m$$

  - y_1 (βάθος νερού στη δεξαμενή τροφοδοσίας)

    Εξίσωση ενέργειας μεταξύ των διατομών 1 και 2, αμελητέες απώλειες ενέργειας:

$$y_1 + \frac{q^2}{2gy_1^2} = y_2 + \frac{q^2}{2gy_2^2} \Rightarrow \text{τριτοβάθμια εξίσωση}$$

$y_1 = -0.59\,m$ (απορρίπτεται ως αρνητική)

$y_1 = 0.74\,m$ (απορρίπτεται γιατί πρέπει $y_1 > w = 1.60\,m$)

$y_1 = 2.90\,m$ (δεκτή λύση)

- Μήκος υδραυλικού άλματος

$L_j = 6.0 \times y_3 = 6.0 \times 2.446 = 14.68\ m$ (εμπειρικός τύπος)

- Για λόγους ασφαλείας αυξάνεται το μήκος κατά 10%, οπότε

$L = 1.1 \times L_j = 1.1 \times 14.68 \simeq 17.0\ m$

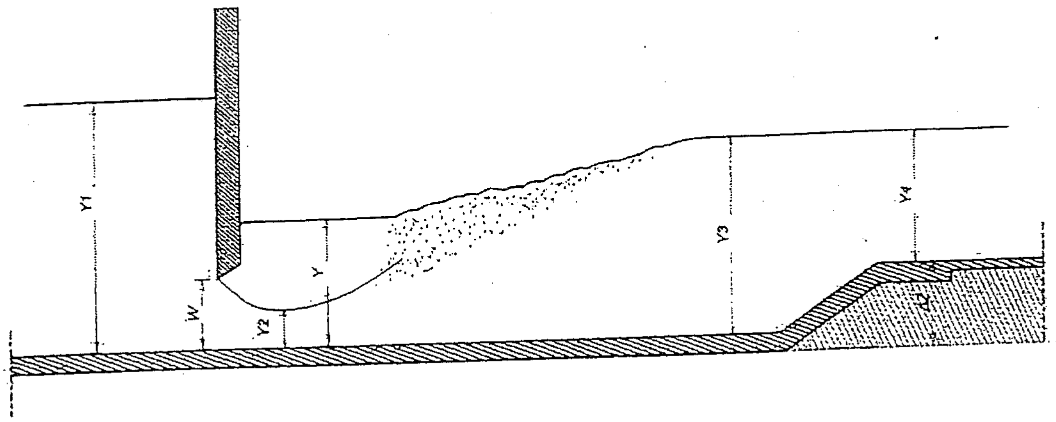

Σχήμα Π1.7. Ενδεικτική κατά μήκος τομή της Διώρυγας στη θέση της υδροληψίας

Πίνακας Π1.15
Συγκεντρωτικός Πίνακας χωματουργικών εργασιών

Τμήμα	Εκσκαφές (m^3)	Επιχώσεις (m^3)	Διαφορά (m^3)
Α - Β	14.925	15.275	-350
Γ - Δ	17.182	17.352	-170
Σύνολο	32.107	32.627	-520

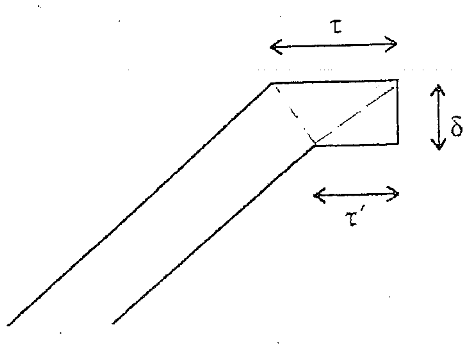

Σχήμα Π1.8. Λεπτομέρεια της διατομής της διώρυγας

Ζητούμενο ε

- Προμέτρηση υλικών και εργασιών

Υπολογισμός χωματουργικών εργασιών

- Πίνακας Π1.15
- Έλλειμμα εκσκαφών ίσο προς 520 m^3, για όλη τη διώρυγα εκτός του αναβαθμού

Υπολογισμός άοπλου σκυροδέματος

- Υπολογισμός μήκους επενδύσεως για τη διατομή του τμήματος ΑΒ και χωριστά για τη διατομή του τμήματος ΓΔ
- Μήκος επενδύσεως: θεωρείται μία μέση γραμμή (Σχήμα Π1.8)

$$L_{επ} = b + 2\sqrt{1+m^2}\,(y_n + ε) + 6 + 0.5\,(τ + τ')$$

$$τ = δ\sqrt{1+m^2} = 0.08\sqrt{1+1.5^2} = 0.1442 \text{ m}$$

$$τ' = mδ = 1.5 \times 0.08 = 0.12 \text{ m}$$

$$L_{επ}\text{ (για το τμήμα ΑΒ)} = 5.5 + 2\sqrt{1+1.5^2}\,(1.75 + 0.49) + 0.0242 + 0.5\,(0.1442 + 0.12) = 13.73 \text{ m}$$

$$L_{επ}\text{ (για το τμήμα ΓΔ)} = 7.0 + 2\sqrt{1+1.5^2}\,(2.31 + 0.49) + 0.0242 + 0.5\,(0.1442 + 0.12) = 17.25 \text{ m}$$

- Όγκος σκυροδέματος: $V = L_{επ} \times δ \times S$

  δ: πάχος επένδυσης

  S: μήκος διώρυγας

  V (για το τμήμα ΑΒ) $= 13.73 \times 0.08 \times 1150 = 1263.16 \ m^3$

  V (για το τμήμα ΓΔ) $= 17.25 \times 0.08 \times 950 = 1311 \ m^3$

  $V_{σκυροδ.}$ (συνολικός) $= 1263.16 + 1311 = 2574.16 \simeq 2574 \ m^3$